

**RAPORT O STANIE SEKTORA UBEZPIECZEŃ
PO IV KWARTAŁACH 2012 ROKU**

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO

Warszawa, kwiecień 2013 r.

Autorzy:

Edwina Urbańska (Departament Nadzoru Ubezpieczeniowego)
Tomasz Filak (Departament Nadzoru Ubezpieczeniowego)
Iwona Majcher (Departament Nadzoru Ubezpieczeniowego)
Marcin Woźniak (Departament Nadzoru Ubezpieczeniowego)
Piotr Chilmanowicz (Departament Monitorowania Ryzyk)
Małgorzata Chrzanowska (Departament Monitorowania Ryzyk)
Grzegorz Szymański (Departament Monitorowania Ryzyk)
Jolanta Zwierzchowska (Departament Inspekcji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych)
Marcin Majerowski (Departament Inspekcji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych)
Natalia Bednarczyk (Departament Licencji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych)
Anna Lisowska-Popek (Departament Licencji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych)
Jadwiga Rajwer (Departament Licencji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych)
Ewa Szalkowska (Departament Licencji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych)
Edyta Zabielska (Departament Licencji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych)
Tomasz Zagórski (Departament Licencji Ubezpieczeniowych i Emerytalnych)

SŁOWA KLUCZOWE: ZAKŁADY UBEZPIECZEŃ, ZAKŁADY REASEKURACJI, WYPŁACALNOŚĆ

SYNTEZA

W raporcie zostały zaprezentowane podstawowe informacje dotyczące wyników finansowych podmiotów rynku ubezpieczeń i reasekuracji według stanu na koniec 2012 r. zagregowane na podstawie kwartalnych sprawozdań finansowych i statystycznych przekazanych do organu nadzoru przez krajowe zakłady ubezpieczeń, obejmujące m.in. przychody i koszty działalności, strukturę aktywów i pasywów, wyniki finansowe oraz wskaźniki wypłacalności zakładów ubezpieczeń. Przedstawiono także podstawowe tendencje zaobserwowane w sektorze ubezpieczeń w 2012 r. i podjęto próbę wyjaśnienia i uzasadnienia zmian.

Sektor ubezpieczeń ogółem odnotował zysk techniczny równy 4,18 mld zł (na poziomie wyższym o 14,69% niż w analogicznym okresie roku ubiegłego) i zysk finansowy w wysokości 6,63 mld zł (na poziomie wyższym o 10,37% niż w analogicznym okresie roku ubiegłego).

W dziale ubezpieczeń na życie odnotowano wzrost zysku technicznego (o 3,42% w porównaniu z analogicznym okresem roku ubiegłego) do poziomu 3,46 mld zł. Z punktu widzenia wyników w poszczególnych grupach ubezpieczeń o poprawie wyniku technicznego w dziale I zdecydował przede wszystkim wzrost z 1,43 mld zł do 1,63 mld zł zysku w ubezpieczeniach grupy 5. Należy jednak wskazać, że w największych grupach ubezpieczeń działu I – grupie 1 i 3 – nastąpił spadek wielkości zysku technicznego (odpowiednio o 10,63 mln zł oraz 99,80 mln zł).

W ubezpieczeniach pozostałych osobowych i majątkowych wypracowany został zysk techniczny w wysokości 0,72 mld zł (wyższy o blisko 141,39% w porównaniu z ubiegłym rokiem) oraz zysk finansowy netto równy 3,39 mld zł (wyższy o 9,80% w stosunku rocznym). Z punktu widzenia wyników w poszczególnych grupach ubezpieczeń o poprawie wyniku technicznego w dziale II zdecydowała głównie poprawa wyniku technicznego w grupach 3 (auto-casco) oraz 10 (OC komunikacyjna), przy czym w grupie 10 zakłady ubezpieczeń ponownie zanotowały stratę techniczną (na poziomie 0,43 mld zł, niższą o 0,21 mld zł w porównaniu z rokiem 2011).

W portfelu ubezpieczeń bezpośrednich działu I dominują ubezpieczenia grupy 1, które ze składką równą 19,39 mld zł stanowią 53,35% portfela. Istotną część tych ubezpieczeń stanowią ubezpieczenia o charakterze inwestycyjnym. Ubezpieczenia grupy 3, ze składką równą 12,05 mld zł, stanowią 33,15% łącznej składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich zakładów działu I. Najszybciej rozwijającą się w okresie czterech kwartałów 2012 r. grupą ubezpieczeń była grupa 3 (wzrost o 16,89%, czyli 1,74 mld zł).

W dziale II największy wzrost składki przypisanej brutto (o 0,34 mld zł do poziomu 8,94 mld zł) miał miejsce w ubezpieczeniach OC komunikacyjnej (grupy 10). W znacznej mierze wynika to z licznych zmian wysokości taryf w zakresie tych ubezpieczeń, które miały miejsce w okresach poprzednich. Istotny wzrost zanotowano również w ubezpieczeniach OC ogólnej (grupy 13) oraz ubezpieczeniach pozostałych szkód rzeczowych (grupy 9). Ubezpieczenia grupy 13 wzrosły o 0,31 mld zł do poziomu 1,75 mld zł, natomiast ubezpieczenia grupy 9 o 0,26 mld zł do poziomu 2,25 mld zł. W dziale II dominują ubezpieczenia komunikacyjne (OC i auto-casco), które stanowią 56,78% portfela ubezpieczeń bezpośrednich.

Wypłacalność sektora kształtuje się na bezpiecznym poziomie. Na koniec 2012 r. wszystkie zakłady ubezpieczeń oraz zakłady reasekuracji spełniały wymóg pokrycia marginesu wypłacalności/kapitału gwarancyjnego środkami własnymi oraz pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami.

SPIS TREŚCI

1.	ZMIANY PRAWNE MAJĄCE WPŁYW NA SEKTOR UBEZPIECZENIOWY	4
2.	ANALIZA DANYCH O SEKTORZE UBEZPIECZEŃ	6
2.1.	PODMIOTY RYNKU UBEZPIECZENIOWEGO	6
2.2.	PRZYCHODY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	7
2.2.1.	PRZYCHODY Z TYTUŁU SKŁADKI PRZYPISANEJ BRUTTO	7
2.2.2.	PRZYCHODY Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ	11
2.3.	KOSZTY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	12
2.3.1.	ODSZKODOWANIA I ŚWIADCZENIA WYPŁACONE	12
2.3.2.	KOSZTY DZIAŁALNOŚCI UBEZPIECZENIOWEJ	14
2.3.3.	KOSZTY ZWIĄZANE Z DZIAŁALNOŚCIĄ LOKACYJNĄ	16
2.4.	WYNIKI ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	17
2.4.1.	WYNIK TECHNICZNY	17
2.4.2.	WYNIK Z DZIAŁALNOŚCI LOKACYJNEJ.....	19
2.4.3.	WYNIK FINANSOWY NETTO.....	19
2.5.	AKTYWA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	20
2.5.1.	LOKATY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ (LOKATY Z POZYCJI B AKTYWÓW).....	21
2.6.	PASYWA ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	22
2.6.1.	KAPITAŁY WŁASNE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ.....	23
2.6.2.	REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE BRUTTO	23
2.7.	WYPŁACALNOŚĆ ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ	24
3.	PLANY FINANSOWE ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ.....	28
3.1.	REALIZACJA PLANÓW FINANSOWYCH W 2012 R.	28
3.2.	PROGNOZY ZAKŁADÓW UBEZPIECZEŃ I ZAKŁADÓW REASEKURACJI WYBRANYCH POZYCJI FINANSOWYCH	29
	SPIS TABEL	32
	SPIS WYKRESÓW.....	33

1. Zmiany prawne mające wpływ na sektor ubezpieczeniowy

Odnosząc się do najważniejszych zmian prawnych dotyczących działalności ubezpieczeniowej w okresie IV kwartałów 2012 r. należy wskazać w szczególności na następujące przepisy:

- **Nowelizacja ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o działalności ubezpieczeniowej** (t.j. Dz.U. z 2010 r. Nr 11, poz. 66 z późn. zm.), na mocy art. 15 ustawy z dnia 16 września 2011 r. o redukcji niektórych obowiązków obywateli i przedsiębiorców (Dz.U. z 2011 r. Nr 232, poz. 1378). Zmiana ta weszła w życie z dniem 1 stycznia 2012 r.

Przedmiotem zmiany było dodanie ust. 3aa w art. 13 ustawy o działalności ubezpieczeniowej, zgodnie z którym wprowadzona została możliwość przekazywania ubezpieczonemu informacji o których mowa w art. 13 ust. 2-3a również za pomocą środków komunikacji elektronicznej, pod warunkiem uzyskania zgody ubezpieczonego oraz opatrzeniu przekazywanych informacji bezpiecznym podpisem elektronicznym.

- **Nowelizacja ustawy z dnia 22 maja 2003 r. o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych** (Dz.U. Nr 124, poz. 1153 z późn. zm.) dokonana na mocy art. 1 ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. o zmianie ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym i Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2011 r. Nr 205, poz. 1210) oraz nowelizacja ustawy o działalności ubezpieczeniowej na mocy art. 4 ww. ustawy z dnia 19 sierpnia 2011 r. Zmiany te weszły w życie z dniem 11 lutego 2012 r.

Nowelizacja dotyczyła wielu zagadnień związanych z przepisami o ubezpieczeniach obowiązkowych. W szczególności, uregulowano kwestię tzw. podwójnego ubezpieczenia OC posiadaczy pojazdów mechanicznych, tj. sytuację, gdy na skutek przeniesienia własności pojazdu i przedłużenia się umowy ubezpieczenia, nowy właściciel będzie objęty ochroną z tytułu więcej niż jednej umowy ubezpieczenia. Zgodnie z nowymi przepisami, właścicielowi w takim przypadku przysługuje prawo wypowiedzenia automatycznie przedłużonej umowy ubezpieczenia OC w przypadku, gdy wykupił już OC w innym towarzystwie. Na mocy nowelizacji wprowadzono czternastodniowy termin, w którym zakład ubezpieczeń ma obowiązek przedstawić organowi nadzoru informacje o taryfach składek ubezpieczeniowych za ubezpieczenie obowiązkowe OC wraz z podstawą ich ustalenia. Wprowadzono także regulację umożliwiającą zakładowi ubezpieczeń żądanie odpowiedniej zmiany składki ubezpieczeniowej w przypadku, gdy ubezpieczający nie przekazał zakładowi ubezpieczeń znanych sobie okoliczności, o które zakład ubezpieczeń zapytywał przed zawarciem umowy ubezpieczenia obowiązkowego, i które pociągają za sobą istotną zmianę prawdopodobieństwa wypadku ubezpieczeniowego. W ramach nowelizacji skrócono także termin do powiadomienia zakładu ubezpieczeń o fakcie przeniesienia prawa własności pojazdu mechanicznego i o danych posiadacza, na którego przeniesiono prawo własności pojazdu (z 30 do 14 dni). Doprecyzowano także, iż umowa ubezpieczenia obowiązkowego nie może obejmować ochroną okresu poprzedzającego zawarcie umowy oraz dokonano zmiany niektórych definicji ustawowych takich jak: „pojazd historyczny”, „ubezpieczenie graniczne”, „Porozumienie Wielostronne”, czy „sygnatariusz Porozumienia Wielostronnego”.

W odniesieniu do ustawy o działalności ubezpieczeniowej, przedmiotem zmian była redakcja przepisów odnoszących się do definicji reprezentanta do spraw roszczeń (art. 2 ust. 1 pkt 10), określenie i dodanie przesłanek jakie musi spełniać kandydat na ww. reprezentanta oraz określenie danych przekazywanych przez zakład ubezpieczeń do UFG dotyczących rzeczonoego reprezentanta (art. 10a), a także dodanie do katalogu osób, które zakład ubezpieczeń ma obowiązek poinformować po otrzymaniu zawiadomienia o zajściu zdarzenia losowego objętego ochroną ubezpieczeniową (obok ubezpieczającego lub ubezpieczonego także poszkodowanego

i uprawnionego). Ponadto, wprowadzono obowiązek przechowywania przez zakład ubezpieczeń dokumentów i informacji o zajściu ww. zdarzenia do czasu upływu terminu przedawnienia roszczeń z umowy ubezpieczenia. Na mocy nowelizacji wprowadzono także przepis, zgodnie z którym zawiadomienia i oświadczenia składane w związku z zawartą umową ubezpieczenia agentowi uznaje się za złożone zakładowi ubezpieczeń, w imieniu lub na rzecz którego agent ubezpieczeniowy działa (art. 16a) oraz wprowadzono przepis odnoszący się do możliwości mechanicznego odtworzenia podpisu osoby reprezentującej zakład ubezpieczeń na dokumencie potwierdzającym zawarcie umowy ubezpieczenia (art. 26 ust. 1a).

2. Analiza danych o sektorze ubezpieczeń

2.1. Podmioty rynku ubezpieczeniowego

Na koniec 2012 r. zezwolenie na prowadzenie działalności ubezpieczeniowej w Polsce posiadało 60 krajowych zakładów ubezpieczeń – 29 zakładów ubezpieczeń działu I (ubezpieczenia na życie) i 30 zakładów ubezpieczeń działu II (pozostałe ubezpieczenia osobowe i ubezpieczenia majątkowe) – oraz 1 zakład reasekuracji (**PTR S.A.**).

Wśród krajowych zakładów ubezpieczeń działalność ubezpieczeniową prowadziło 28 zakładów ubezpieczeń na życie, 30 zakładów ubezpieczeń osobowych i majątkowych oraz 1 zakład reasekuracji.

W stosunku do III kwartału 2012 r. liczba krajowych zakładów ubezpieczeń zmniejszyła się o 1. Związane jest to z faktem, że w dniu 28 grudnia 2012 r. nastąpiło połączenie dwóch zakładów ubezpieczeń. **TUIR WARTA S.A.** przejęło prawa i obowiązki **HDI ASEKURACJA TU S.A.** (połączenie zostało zarejestrowane w KRS w dniu 28 grudnia 2012 r.).

W okresie IV kwartałów 2012 r. 5 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej notyfikowało zamiar wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej poprzez oddział. Ponadto, 38 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej i innych państw należących do Europejskiego Obszaru Gospodarczego notyfikowało zamiar prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach swobody świadczenia usług, w tym 3 zakłady ubezpieczeń działu I, 33 zakłady ubezpieczeń działu II oraz 2 zakłady ubezpieczeń zarówno w dziale I jak i II.

Dodatkowo, w okresie IV kwartałów 2012 r. 4 zakłady ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej notyfikowały zamiar prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach swobody świadczenia usług poprzez oddział w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej (19 zgłoszeń).

W tym samym okresie 14 zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej notyfikowało zamiar rozszerzenia zakresu działalności ubezpieczeniowej prowadzonej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach swobody świadczenia usług oraz 1 zakład ubezpieczeń, który notyfikował zamiar wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez oddział, a także 1 zakład ubezpieczeń, który notyfikował zamiar wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach swobody świadczenia usług poprzez oddział w innym państwie członkowskim Unii Europejskiej. Natomiast 18 zakładów ubezpieczeń wycofało się z prowadzenia działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, w tym 17 zakładów ubezpieczeń, które notyfikowały zamiar wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w inny sposób niż przez oddział w ramach swobody świadczenia usług oraz 1 zakład ubezpieczeń, który notyfikował zamiar wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez oddział. Dodatkowo, 2 zakłady ubezpieczeń, które notyfikowały zamiar wykonywania działalności ubezpieczeń na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez oddział połączyły się.

Na koniec IV kwartału 2012 r. łączna liczba zagranicznych zakładów ubezpieczeń z państw członkowskich Unii Europejskiej, które notyfikowały zamiar prowadzenia działalności na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej w ramach swobody świadczenia usług (w inny sposób niż przez oddział) wynosiła 583, łączna liczba zakładów ubezpieczeń, które notyfikowały zamiar utworzenia oddziału, wynosiła 22. Dodatkowo, w okresie IV kwartałów 2012 r. 1 zakład reasekuracji pozostawał uprawniony do wykonywania działalności ubezpieczeniowej na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez oddział.

2.2. Przychody zakładów ubezpieczeń¹

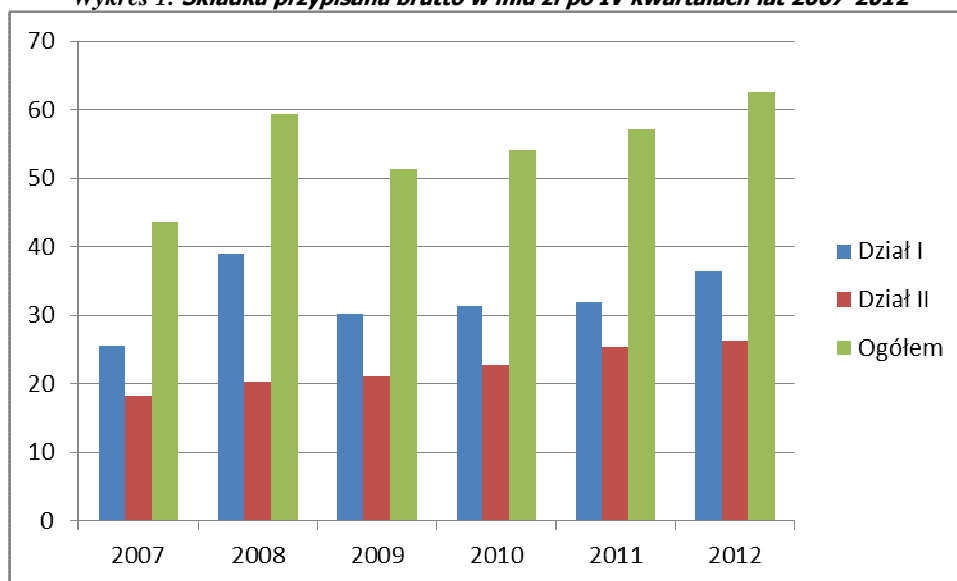
Zakłady ubezpieczeń uzyskały w okresie IV kwartałów 2012 r. przychody w wysokości 82,90 mld zł. W strukturze przychodów zakładów ubezpieczeń dominuje składka przypisana brutto (75,56% przychodów ogółem), przychody z lokat (11,34%) oraz niezrealizowane zyski z lokat (6,12%).

2.2.1. Przychody z tytułu składki przypisanej brutto

W okresie IV kwartałów 2012 r. składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń wyniosła 62,64 mld zł i była o 9,66% (5,52 mld zł) wyższa, niż w analogicznym okresie poprzedniego roku.

**Sektor ubezpieczeń
wzrósł w stosunku
do 2011 r. o 9,66%.**

Wykres 1. Składka przypisana brutto w mld zł po IV kwartałach lat 2007-2012

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Składka zakładów ubezpieczeń na życie (dział I)

W trakcie 2012 r. składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń na życie wyniosła 36,38 mld zł, co stanowiło wzrost o 14,28% (o 4,55 mld zł) w porównaniu z 2011 r.

Spośród grup ubezpieczeń działu I wszystkie grupy z wyjątkiem grupy 2 (ubezpieczenia posagowe, zaopatrzenia dzieci) odnotowały wzrost wartości składki przypisanej brutto w porównaniu z analogicznym okresem ubiegłego roku. Największy pod względem wartości wzrost, o 2,55 mld zł, tj. o 15,17% (do 19,39 mld zł) zanotowano w grupie 1 (ubezpieczenia na życie), a następnie w grupie 3 (ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym), gdzie składka wzrosła o 1,74 mld zł (16,89%) i osiągnęła wartość 12,05 mld zł.

Wzrost składki przypisanej brutto w porównaniu z 2011 r. zanotowało 16 zakładów ubezpieczeń. Natomiast spadek składki przypisanej brutto dotyczył 12 zakładów ubezpieczeń.

**16 zakładów
ubezpieczeń działu I
zanotowało wzrost
składki**

¹ Zakłady ubezpieczeń działu I i działu II oraz zakład reasekuracji działu II, dalej zwane zakładami ubezpieczeń. Wyniki zakładu reasekuracji – PTR S.A. – uwzględnione zostały w wynikach zakładów ubezpieczeń działu II.

Koncentracja sektora ubezpieczeń działu I

W dziale I ubezpieczeń udział 5 największych zakładów ubezpieczeń nieznacznie wzrósł do poziomu 58,85% (o ok. 0,08 p.p.). Duże zmiany zaszły również na liście największych zakładów ubezpieczeń działu I. Szczególną uwagę należy zwrócić na wyniki następujących zakładów ubezpieczeń:

- **PZU ŻYCIE SA** – spadek udziału w rynku w ciągu roku o 5,20 p.p.,
- **BENEFIA TU na ŻYCIE S.A. Vienna Insurance Group** – wzrost udziału w rynku o 7,24 p.p. w stosunku rocznym i awans na 2 pozycję z pozycji 11,
- **OPEN LIFE TU ŻYCIE S.A.** – wzrost udziału w rynku o 7,19 p.p. w stosunku rocznym i awans na 3 pozycję z pozycji 14,
- **TUnŻ WARTA S.A.** – spadek udziału w rynku o 0,45 p.p. w stosunku rocznym i spadek z pozycji 3 na 4,
- **TU na Życie EUROPA S.A.** – zmniejszenie udziału w rynku o 1,36 p.p. i spadek z pozycji 2 na pozycję 5.

W dziale I ubezpieczeń nastąpiły duże zmiany na liście 5 największych zakładów ubezpieczeń

Tabela 1. Zakłady ubezpieczeń działu I o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w 2011 r. i 2012 r.

Lp.	Zakład ubezpieczeń	2011	Zakład ubezpieczeń	2012
1	PZU ŻYCIE SA	30,81 %	PZU ŻYCIE SA	25,60 %
2	TU na Życie EUROPA S.A.	8,06 %	BENEFIA TU na ŻYCIE S.A. Vienna Insurance Group	10,02 %
3	TUnŻ WARTA S.A.	7,82 %	OPEN LIFE TU ŻYCIE S.A.	9,16 %
4	ING TUnŻ S.A.	6,41 %	TUnŻ WARTA S.A.	7,37 %
5	AVIVA TUnŻ S.A.	5,69 %	TU na Życie EUROPA S.A.	6,70 %
Razem		58,77%	Razem	58,85%

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Struktura ubezpieczeń bezpośrednich działu I

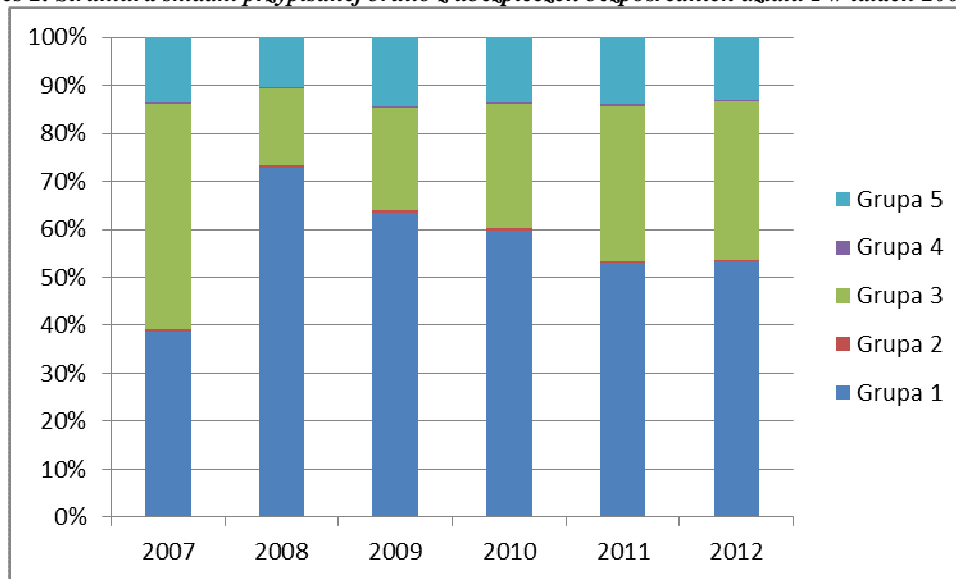
W strukturze ubezpieczeń bezpośrednich działu I w okresie IV kwartałów 2012 r. dominowały ubezpieczenia na życie (grupa 1) stanowiące 53,35% składki przypisanej brutto działu I. Należy zaznaczyć, iż 8,61% składki przypisanej brutto w grupie 1 stanowi składka przypisana brutto z ubezpieczeniowych produktów strukturyzowanych² (1,67 mld zł). Ubezpieczenia na życie związane z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (UFK) (grupa 3) stanowiły 33,15% łącznej składki, przy czym część składki przypisanej w tej grupie pochodzi z UFK lokujących środki finansowe w instrumenty strukturyzowane lub instrumenty pochodne w związku z oferowaniem ubezpieczeniowych produktów strukturyzowanych.³ Kolejną pozycję zajmowały uzupełniające ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe (grupa 5) stanowiące 12,91% składki. Udział ubezpieczeń posagowych (grupa 2) i rentowych (grupa 4) był nieznaczny i wynosił odpowiednio: 0,32% i 0,27% składki przypisanej brutto działu I z ubezpieczeń bezpośrednich.

W strukturze ubezpieczeń działu I przeważały ubezpieczenia na życie (grupa 1) stanowiące 53,35% składki działu

² Ubezpieczeniowe produkty strukturyzowane stanowią najczęściej połączenie ubezpieczenia na życie i dożycie lub ubezpieczenia na życie z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym. Są to produkty z gwarancją ochrony kapitału, w których zyski zależą od inwestycji w instrumenty pochodne.

³ Udział UFK, które lokują środki finansowe w instrumenty strukturyzowane lub instrumenty pochodne w związku z oferowaniem ubezpieczeń strukturyzowanych w łącznej kwocie aktywów UFK według stanu na dzień 31 grudnia 2012 r. wyniósł 9,02% (3,94 mld zł) i wzrósł o 2,78 p.p. w porównaniu ze stanem na 31 grudnia 2011 r.

Wykres 2. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu I w latach 2007-2012

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Struktura ubezpieczeń bezpośrednich działu I wg grup ubezpieczeń pozostaje bardzo stabilna. Analizując zmiany w strukturze składki przypisanej brutto w okresie IV kwartałów 2012 r. w stosunku do 2011 r., można zauważyć nieznaczny wzrost udziału ubezpieczeń na życie związanych z ubezpieczeniowym funduszem kapitałowym (grupa 3) o 0,74 p.p. oraz ubezpieczeń na życie z grupy 1 (o 0,41 p.p.), przy spadku udziału pozostałych grup, w szczególności pozostałych ubezpieczeń wypadkowych i chorobowych (grupa 5) o 1,05 p.p.

■ Składka zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych (dział II)

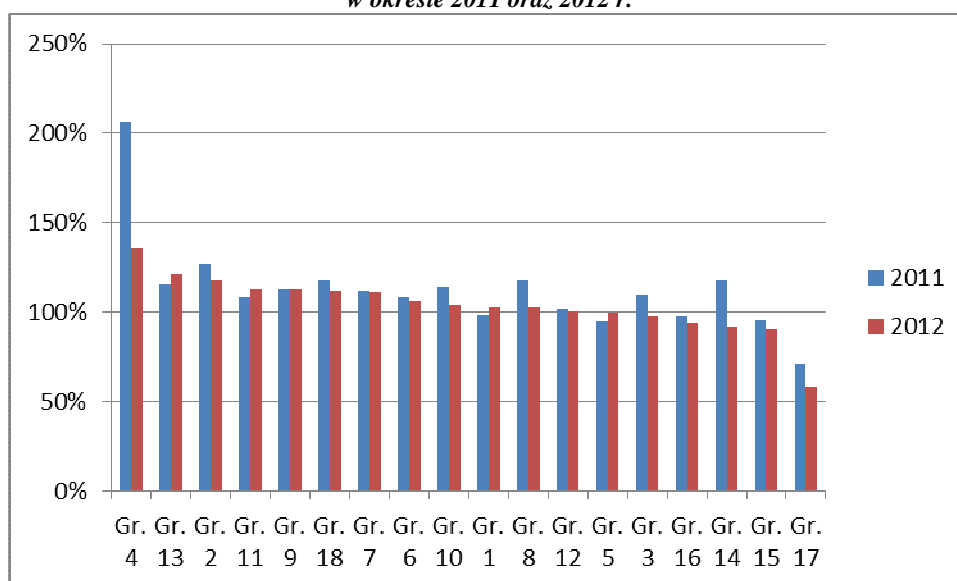
W okresie IV kwartałów 2012 r. składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń osobowych i majątkowych wyniosła 26,27 mld zł, co stanowiło wzrost o 3,85% (0,97 mld zł) w porównaniu z 2011 r.

Największy wzrost składki przypisanej brutto odnotowano w następujących grupach ubezpieczeń:

- w grupie 10 (OC komunikacyjna) w stosunku do roku poprzedniego o 0,34 mld zł tj. 3,91% (do 8,94 mld zł),
- w grupie 13 (OC pozostała) w stosunku do roku poprzedniego o 0,31 mld zł tj. 21,28% (do 1,75 mld zł),
- w grupie 9 (ubezpieczenia pozostałych szkód rzeczowych) w stosunku do roku poprzedniego o 0,26 mld zł, tj. 12,94% (do 2,25 mld zł),
- w wartościach względnych (w %) największe dynamiki zanotowały grupy 4 (o 135,85%) oraz grupa 13 (o 121,28%).

**Składka działu II
wzrosła o 3,85%
głównie dzięki
ubezpieczeniom OC
komunikacyjnej**

Wykres 3. Kształtowanie się wskaźnika dynamiki składki przypisanej brutto w poszczególnych grupach działu II w okresie 2011 oraz 2012 r.

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Spadek składki przypisanej brutto w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego miał natomiast miejsce w przypadku 6 grup ubezpieczeń, z czego największy w grupie 3 (auto-casco) o 0,14 mld zł, tj. 2,36% (do 5,63 mld zł).

Wzrost składki przypisanej brutto w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r. zanotowało 25 zakładów ubezpieczeń. Natomiast spadek składki przypisanej brutto wykazało 6 zakładów ubezpieczeń.

6 zakładów działu II wykazało spadek składki

Koncentracja sektora ubezpieczeń działu II

W okresie IV kwartałów 2012 r. w dziale II zaobserwowano wzrost udziału 5 największych zakładów ubezpieczeń w rynku o 3,39 p.p. w porównaniu z poprzednim rokiem, co związane jest głównie z przejściem przez **TUIR WARTA S.A.** zakładu ubezpieczeń **HDI ASEKURACJA TU S.A.** Zmiana ta wpłynęła również na kolejność 5 największych zakładów ubezpieczeń. Udział w rynku **TUIR WARTA S.A.** zwiększył się w ciągu roku o 4,26 p.p. i zakład awansował z pozycji 3. na 2. Na pozycję 5. z 6. przesunął się zakład **UNIQA TU S.A.**

W dziale II ubezpieczeń nastąpił nieznaczny wzrost udziału 5 największych zakładów ubezpieczeń

Tabela 2. Zakłady ubezpieczeń działu II o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w okresie 2011 r. i 2012 r.

Lp.	Zakład ubezpieczeń	2011	Zakład ubezpieczeń	2012
1	PZU SA	32,61 %	PZU SA	32,19 %
2	STU ERGO HESTIA SA	10,47 %	TUIR WARTA S.A.	13,27 %
3	TUIR WARTA S.A.	9,01 %	STU ERGO HESTIA SA	10,44 %
4	TU ALLIANZ POLSKA S.A.	7,36 %	TU ALLIANZ POLSKA S.A.	6,75 %
5	INTERRISK S.A. Vienna Insurance Group	4,21 %	UNIQA TU S.A.	4,39 %
Razem		63,66%	Razem	67,05%

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

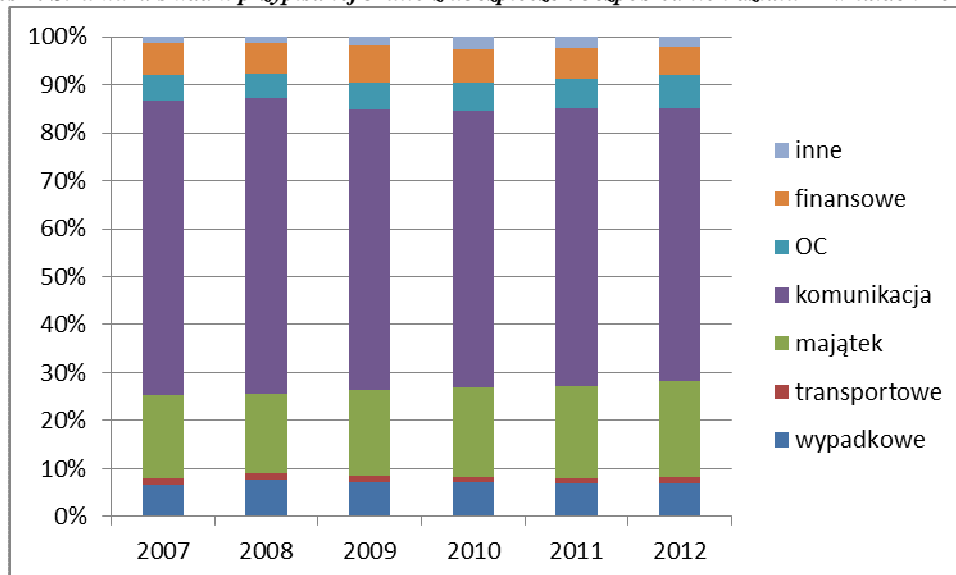
Struktura ubezpieczeń bezpośrednich działu II

W strukturze pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych w okresie IV kwartałów 2012 r. dominowały ubezpieczenia komunikacyjne (grupa 3 i 10) stanowiące łącznie 56,78% składki przypisanej brutto działu II z działalności bezpośredniej, przy czym udział ubezpieczeń OC posiadaczy pojazdów mechanicznych wynosił 34,84%, natomiast ubezpieczeń auto-casco 21,94%.

W strukturze ubezpieczeń bezpośrednich działu II dominują ubezpieczenia komunikacyjne stanowiące łącznie 56,78% składki działu

Drugą pozycję zajmowały ubezpieczenia majątkowe (grupa 8 i 9), które stanowiły łącznie 20,08% składki. Na kolejnych miejscach znajdowały się pozostałe ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej (grupy 11-13) o udziale 7,00%, ubezpieczenia wypadkowe i chorobowe (grupa 1 i 2) o udziale 6,98% oraz ubezpieczenia finansowe (grupa 14-16) o udziale 5,85%.

Wykres 4. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu II w latach 2007-2012

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Porównując strukturę rynku ubezpieczeń bezpośrednich działu II po IV kwartałach 2012 r. z 2011 r. zauważamy, że największy wzrost udziału, o 1,00 p.p., zanotowały ubezpieczenia grupy 13 (ubezpieczenia OC ogólnej), a następnie grupy 9 (o 0,74 p.p.). Natomiast największy spadek dotyczył ubezpieczeń auto-casco (grupa 3), których udział zmniejszył się o 1,30 p.p.

2.2.2. Przychody z działalności lokacyjnej

Przychody z działalności lokacyjnej, z lokat na ryzyko zakładu ubezpieczeń oraz na ryzyko ubezpieczających, w trakcie 2012 r. wyniosły 14,48 mld zł, co stanowiło wzrost o 43,10% (tj. o 4,36 mld zł) w porównaniu z 2011 r. Związane jest to przede wszystkim ze wzrostem przychodów z lokat w dziale I, w szczególności niezrealizowanych zysków z lokat, które wzrosły o 201,03% z 1,57 mld zł do 4,73 mld zł. W dziale II przychody z działalności lokacyjnej w porównaniu z 2011 r. spadły o 0,23 mld zł (o 5,06%) do poziomu 4,31 mld zł. Główną przyczyną spadku były mniejsze o 0,77 mld zł przychody z udziałów lub akcji z lokat w jednostkach podporządkowanych.

Istotny wzrost przychodów z działalności lokacyjnej sektora ubezpieczeń - aż o 43,10%

W strukturze przychodów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń ogółem dominują przychody z niezrealizowanych zysków z lokat – głównie z lokat ubezpieczeń na życie gdzie ryzyko inwestycyjne ponosi ubezpieczający (35,05%), dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu (24,25%), wyniku dodatniego z rewaloryzacji lokat (21,93%) oraz z udziałów lub akcji z lokat w jednostkach podporządkowanych (9,36%).

Zauważalne są duże różnice pomiędzy strukturami przychodów w poszczególnych działach ubezpieczeń (co w dużej mierze związane jest ze strukturą lokat). W dziale I 46,49% stanowią przychody z niezrealizowanych zysków z lokat – głównie z lokat ubezpieczeń na życie gdzie ryzyko inwestycyjne ponosi ubezpieczający, a 20,76% przychodów pochodzi z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu (głównie przychody z dłużnych papierów wartościowych Skarbu Państwa). Przychody z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń działu II w 28,46% pochodziły z udziałów lub akcji z lokat w jednostkach

podporządkowanych, a w 32,49% dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu. Niezrealizowane zyski z lokat stanowią dla tych zakładów ubezpieczeń jedynie 8,03% przychodów z lokat.

Tabela 3. Zestawienie przychodów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł)

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	2011	2012	Zmiana w %	Zmiana	2011	2012	Zmiana w %	Zmiana
Razem	5 579,82	10 169,62	82,26%	4 589,80	4 536,02	4 306,46	-5,06%	-229,57
I. Przychody z lokat	4 009,24	5 441,77	35,73%	1 432,53	4 308,67	3 960,54	-8,08%	-348,13
1. Przychody z lokat w nieruchomości	1,70	1,84	8,26%	0,14	14,91	14,83	-0,54%	-0,08
2. Przychody z lokat w jednostkach podporządkowanych	267,68	132,95	-50,33%	-134,74	2 001,16	1 233,39	-38,37%	-767,76
2.1. z udziałów i akcji	266,68	129,56	-51,42%	-137,12	1 995,82	1 225,81	-38,58%	-770,02
2.2. z pożyczek i dłużnych papierów wartościowych	1,00	3,38	237,97%	2,38	5,33	7,59	42,24%	2,25
2.3. z pozostałych lokat	0,00	0,00	-	0,00	0,00	0,00	-	0,00
3. Przychody z innych lokat finansowych	2 953,44	3 073,12	4,05%	119,67	1 713,05	1 760,46	2,77%	47,41
3.1. z udziałów, akcji, innych papierów wartościowych o zmiennej kwocie dochodu oraz jednostek uczestnictwa i certyfikatów inwestycyjnych w funduszach inwestycyjnych	147,87	241,50	63,32%	93,63	55,70	69,22	24,27%	13,52
3.2. z dłużnych papierów wartościowych oraz innych papierów wartościowych o stałej kwocie dochodu	2 204,11	2 110,79	-4,23%	-93,31	1 483,77	1 399,13	-5,70%	-84,64
3.3. z lokat terminowych w instytucjach kredytowych	570,31	682,67	19,70%	112,36	92,23	154,62	67,64%	62,39
3.4. z pozostałych lokat	31,15	38,15	22,45%	6,99	81,35	137,49	69,01%	56,14
4. Wynik dodatni z rewaloryzacji lokat	11,51	1,24	-89,25%	-10,27	4,69	10,02	113,72%	5,33
5. Wynik dodatni z realizacji lokat	774,90	2 232,63	188,12%	1 457,73	574,86	941,84	63,84%	366,97
II. Niezrealizowane zyski z lokat	1 570,58	4 727,85	201,03%	3 157,27	227,35	345,92	52,15%	118,57

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

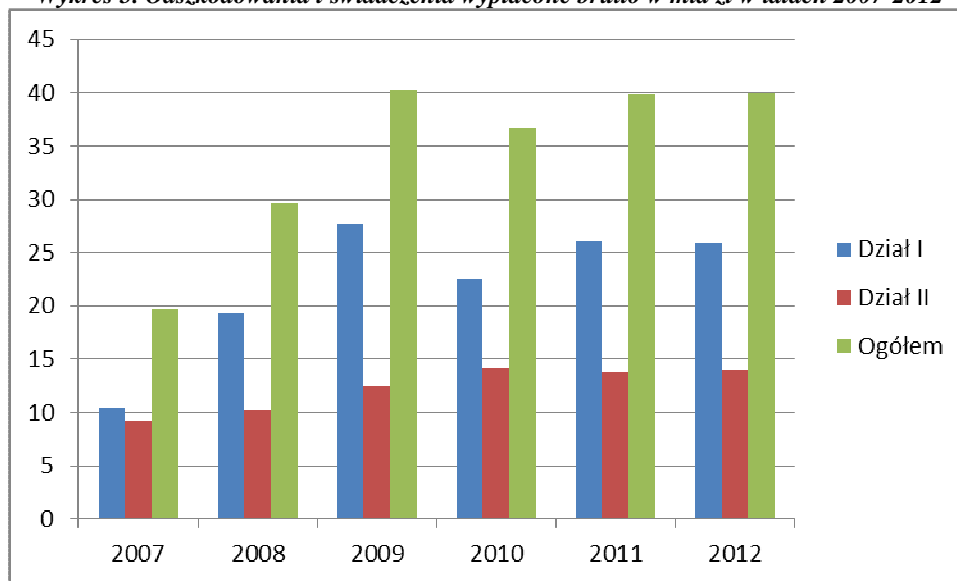
2.3. Koszty zakładów ubezpieczeń

Łączne koszty zakładów ubezpieczeń w okresie IV kwartałów 2012 r. były równe 76,28 mld zł. W strukturze kosztów zakładów ubezpieczeń dominują odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto (52,39% łącznych kosztów). Kolejne pozycje zajmują koszty akwizycji i koszty administracji (18,57% kosztów) oraz zmiany stanu poszczególnych rodzajów rezerw techniczno – ubezpieczeniowych brutto (stanowiące 15,07% łącznych kosztów).

2.3.1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone

Główną pozycję kosztów zakładów ubezpieczeń stanowiły koszty związane z wypłatą odszkodowań i świadczeń wynikających z umów ubezpieczenia. W okresie IV kwartałów 2012 r. zakłady ubezpieczeń wypłaciły w ujęciu brutto 39,96 mld zł odszkodowań i świadczeń wraz z kosztami likwidacji szkód i windykacji regresów. Wartość ta nieznacznie wzrosła o 0,39%, czyli o 0,15 mld zł w porównaniu z 2011 r.

Wykres 5. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w mld zł w latach 2007-2012

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Świadczenia wypłacone zakładów ubezpieczeń na życie

W dziale I w ciągu IV kwartałów 2012 r. zostały wypłacone świadczenia brutto w wysokości 25,92 mld zł (64,85% łącznych świadczeń brutto sektora ubezpieczeń), czyli o 0,58% (o 0,15 mld zł) mniej niż w poprzednim roku. Na spadek wartości świadczeń miały wpływ głównie niższe wypłaty świadczeń w ramach grupy 1 (spadek o 1,02 mld zł, tj. 5,55%). Z drugiej strony nastąpił wzrost o 14,64% (tj. 0,85 mld zł) wielkości wypłaconych świadczeń w ramach grupy 3 do poziomu 6,64 mld zł.

Wartość wypłaconych świadczeń w dziale I spadła o 0,58%

■ Odszkodowania i świadczenia wypłacone zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

W dziale II odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w okresie IV kwartałów 2012 r. wyniosły 14,04 mld zł i w porównaniu z analogicznym okresem 2011 r. wzrosły o 2,23%.

Wartość wypłaconych odszkodowań i świadczeń w dziale II wzrosła o 2,23%

Na wzrost odszkodowań i świadczeń w dziale II znaczący wpływ miały odszkodowania i świadczenia wypłacone przede wszystkim w związku z ubezpieczeniami grupy 9 (ubezpieczenie pozostałych szkód rzeczowych) – wzrost o 0,36 mld zł (o 38,59%) będący konsekwencją zwiększonej liczby szkód wynikających ze zniszczenia upraw spowodowanego przymrozkami oraz w grupie 15 (gwarancje) – wzrost o 0,36 mld zł (o 534,08%) związany głównie z pogorszeniem ogólnej sytuacji firm z sektora budowlanego. Z kolei największy spadek wypłat zanotowano w grupie 3 (auto-casco) – o 0,26 mld zł (o 7,06%) oraz w grupie 8 (ubezpieczenia szkód spowodowanych żywiołami) – o 0,25 mld zł (18,06%).

Wzrost wypłaconych odszkodowań i świadczeń odnotowało 24 zakładów ubezpieczeń, zaś 7 zakładów zanotowało spadek.

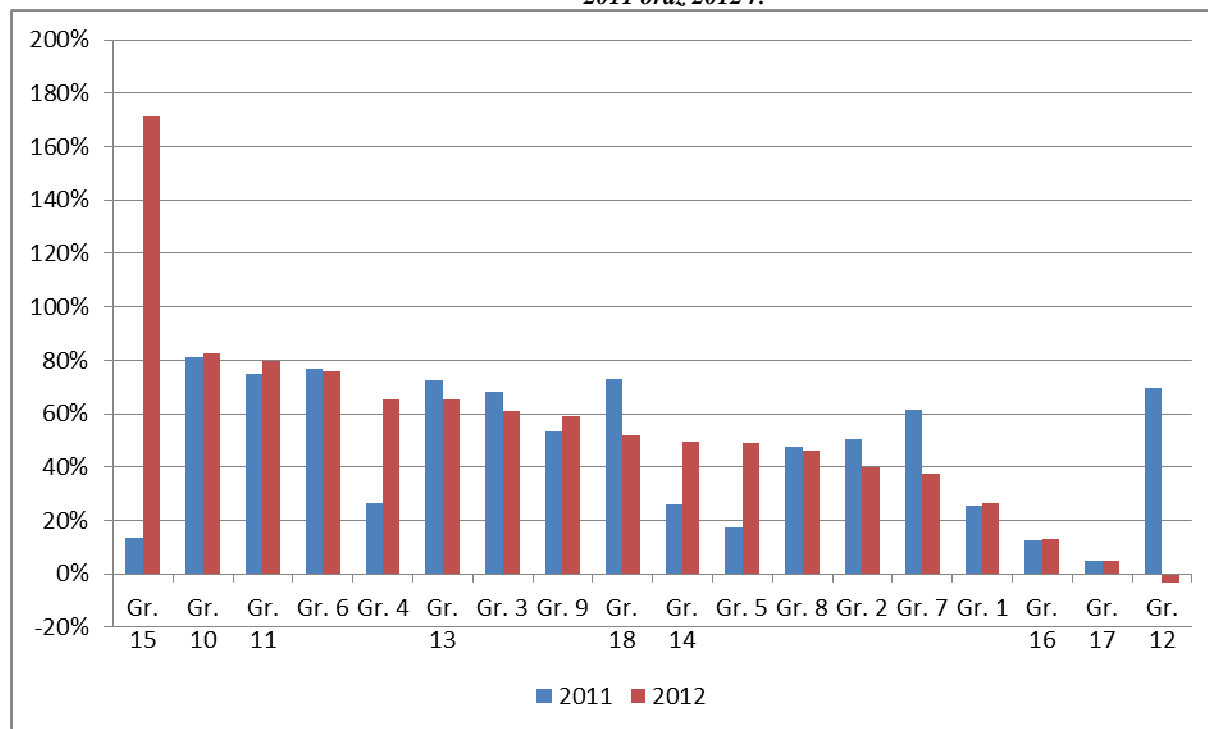
Wskaźnik szkodowości na udziale własnym

Wskaźnik szkodowości na udziale własnym wskazuje, jaką część składki zarobionej zakład ubezpieczeń przeznaczają na wypłatę odszkodowań i świadczeń powiększonych o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia. Wskaźnik szkodowości na udziale własnym działu II w okresie IV kwartałów 2012 r. spadł w porównaniu z analogicznym okresem poprzedniego roku z 64,26% do 64,00%, tj. o 0,26 p.p. Oznacza to, iż zakłady ubezpieczeń tego działu przeznaczyły na wypłatę

Zakłady ubezpieczeń działu II na wypłatę odszkodowań i świadczeń przeznaczyły prawie 64% składki zarobionej

odszkodowań i świadczeń powiększonych o zmianę stanu rezerw na niewypłacone odszkodowania i świadczenia 64% składki zarobionej na udziale własnym. Kształtowanie się wskaźnika szkodowości w poszczególnych grupach ubezpieczeń przedstawia poniższy wykres.

Wykres 6. Kształtowanie się wskaźnika szkodowości na udziale własnym w poszczególnych grupach działu II w 2011 oraz 2012 r.

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.3.2. Koszty działalności ubezpieczeniowej

Znaczącą pozycję wśród wydatków zakładów ubezpieczeń zajmują koszty działalności ubezpieczeniowej, które obejmują koszty akwizycji, koszty administracyjne oraz prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach reasekuratorów.

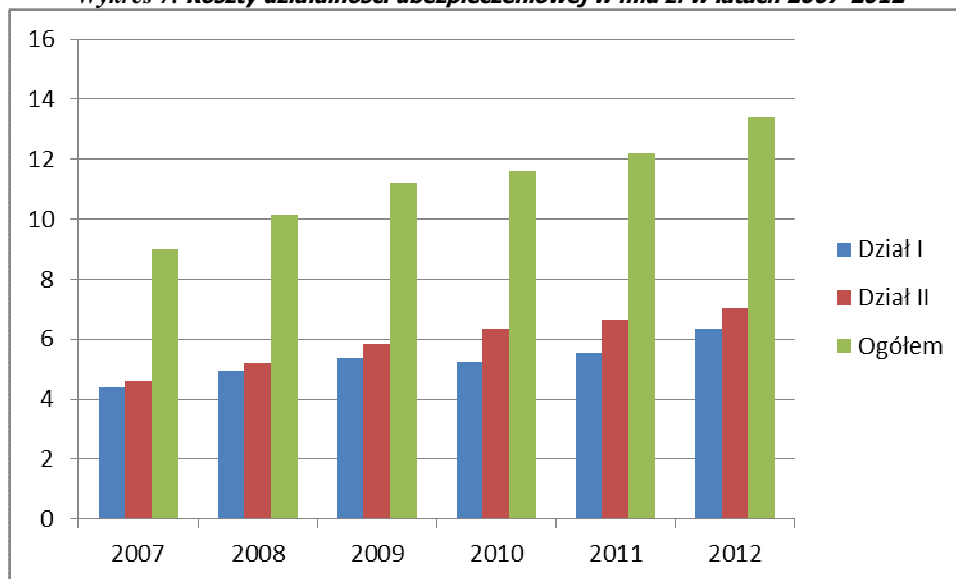
W okresie IV kwartałów 2012 r. koszty działalności ubezpieczeniowej, po uwzględnieniu otrzymanych prowizji reasekuracyjnych, osiągnęły wartość 13,41 mld zł, co stanowiło wzrost o 9,96%, tj. o 1,21 mld zł w porównaniu z 2011 r. Zakłady ubezpieczeń poniosły na swoją działalność koszty w wysokości blisko 23,29 zł z każdych 100 zł składki zarobionej na udziale własnym (23,42 zł w ubiegłym roku), przy czym w ubezpieczeniach na życie koszty wyniosły około 17,97 zł (około 17,57 zł w 2011 roku), natomiast w ubezpieczeniach pozostałych osobowych i majątkowych około 31,74 zł (około 32,39 zł w 2011 roku).

Koszty działalności ubezpieczeniowej wzrosły o 9,96%

Zakłady ubezpieczeń poniosły na swoją działalność koszty w wysokości blisko 23,3 zł z każdych 100 zł składki

Łącznie koszty administracyjne i akwizycji wyniosły w analizowanym okresie 2012 r. 14,16 mld zł i wzrosły w porównaniu z 2011 r. o 9,94% tj. o 1,28 mld zł.

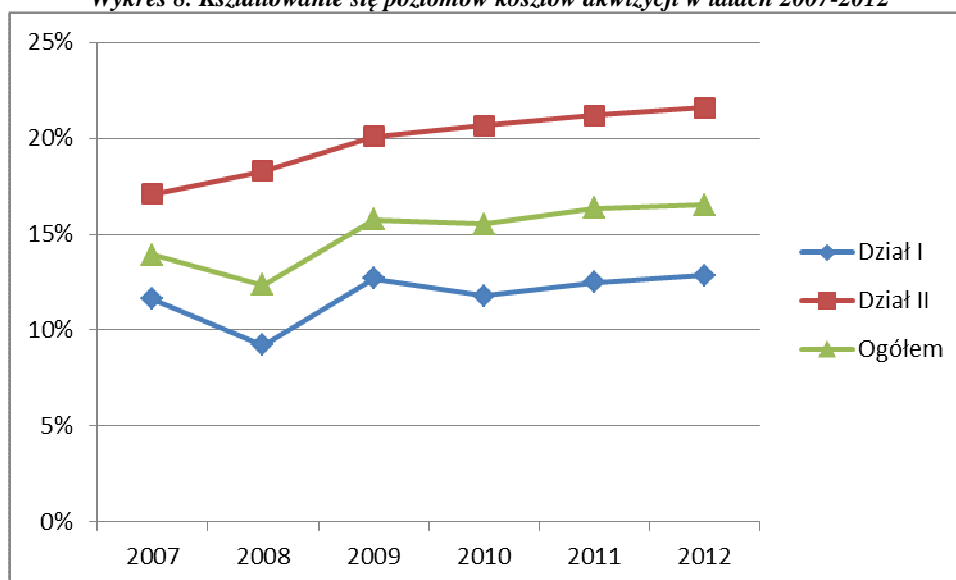
Wykres 7. Koszty działalności ubezpieczeniowej w mld zł w latach 2007-2012

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Koszty akwizycji obejmują m.in. wszelkie koszty związane z zawieraniem i odnawianiem umów ubezpieczenia (np. prowizje agencyjne, koszty badań lekarskich, koszty ekspertyz). Obejmują również płacone cedentom prowizje reasekuracyjne i udziały w zyskach. W trakcie IV kwartałów 2012 r. koszty akwizycji w zakładach ubezpieczeń ogółem osiągnęły kwotę 10,34 mld zł i były wyższe o 10,76% (tj. o 1,00 mld zł) w stosunku 2011 r. Koszty akwizycji łącznie stanowiły 16,51% składki przypisanej brutto sektora ubezpieczeń, co oznacza wzrost o 0,16 p.p. w stosunku do analogicznego okresu ubiegłego roku. Koszty akwizycji w dziale I wyniosły 4,67 mld zł (wzrost roczny o 17,44%) i stanowiły 12,84% składki przypisanej brutto działu I (wzrost o 0,35 p.p. w stosunku do wyniku ubiegłego roku). W dziale II koszty te wyniosły 5,67 mld zł (wzrost o 5,80%) i stanowiły 21,58% składki przypisanej brutto działu II (wzrost o 0,40 p.p. w stosunku do wyniku ubiegłego roku).

Wykres 8. Kształtowanie się poziomów kosztów akwizycji w latach 2007-2012

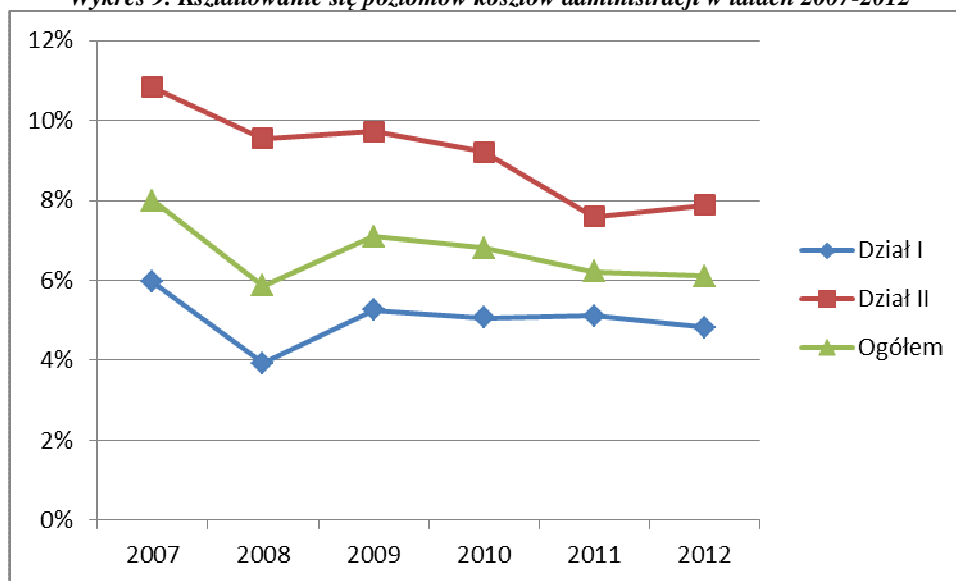

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Koszty administracyjne obejmują koszty zarządu i administracji oraz ogólne koszty dotyczące działalności ubezpieczeniowej, takie jak: koszty utrzymania biur, koszty usług obcych, wynagrodzenia, koszty zużycia energii itp. Koszty administracyjne sektora ubezpieczeń w okresie IV kwartałów 2012 r. wyniosły 3,82 mld zł (wzrost roczny

o 7,78%), w tym 1,75 mld zł w dziale I oraz 2,07 mld zł w dziale II. Koszty te ogółem stanowiły 6,10% składki przypisanej brutto sektora ubezpieczeń (6,21% w 2011 r.). Udział kosztów administracyjnych w składce przypisanej brutto w dziale I wynosi 4,82% (5,12% w 2011 r.), a w dziale II 7,88% (7,59% w 2011 r.).

Wykres 9. Kształtowanie się poziomów kosztów administracji w latach 2007-2012

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.3.3. Koszty związane z działalnością lokacyjną

Koszty związane z działalnością lokacyjną wszystkich zakładów ubezpieczeń po IV kwartałach 2012 r. wyniosły 3,07 mld zł, co stanowiło spadek o blisko 58,6% w porównaniu z 2011 r., kiedy to osiągnęły wartość 7,41 mld zł.

Koszty działalności lokacyjnej spadły o blisko 59%

W dziale I koszty te osiągnęły 2,46 mld zł (spadek z poziomu 6,59 mld zł po 2011 r.). Spadek ten związany jest przede wszystkim ze spadkiem niezrealizowanych strat na lokatach (o 2,64 mld zł) przede wszystkim w ubezpieczeniach z grupy 3 i 1. W dziale II koszty działalności lokacyjnej wyniosły 0,60 mld zł (spadek o 0,21 mld zł), głównie wskutek spadku o 0,13 mld zł wyniku ujemnego z realizacji lokat.

- W strukturze tych kosztów związanych z działalnością lokacyjną ogółem dominują niezrealizowane straty na lokatach, które stanowiły 50,98% kosztów oraz wynik ujemny z realizacji lokat, który stanowił 39,81%.
- Rozpatrując z kolei strukturę kosztów związanych z działalnością lokacyjną ogółem wg rodzajów lokat (jedynie z pozycji B aktywów) należy zauważyć, że w kosztach tych dominują koszty wynikające z instrumentów pochodnych (50,26%) oraz z akcji i udziałów (20,33%).

Tabela 4. Zestawienie kosztów związanych z działalnością lokacyjną zakładów ubezpieczeń (w mln zł)

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	2011	2012	Zmiana w %	Zmiana	2011	2012	Zmiana w %	Zmiana
Razem	6 594,37	2 464,67	-62,62%	-4 129,70	815,60	603,00	-26,07%	-212,60
I. Koszty działalności lokacyjnej	2 547,11	1 058,04	-58,46%	-1 489,08	581,34	445,81	-23,31%	-135,53
1. Koszty utrzymania nieruchomości	2,22	4,18	88,75%	1,97	11,29	13,34	18,19%	2,05
2. Pozostałe koszty działalności lokacyjnej	107,63	112,53	4,55%	4,90	79,08	75,29	-4,80%	-3,80
3. Wynik ujemny z rewaloryzacji lokat	13,05	63,25	384,48%	50,19	14,56	14,13	-2,99%	-0,44
4. Wynik ujemny z realizacji lokat	2 424,21	878,08	-63,78%	-1 546,13	476,41	343,06	-27,99%	-133,35
II. Niezrealizowane straty na lokatach	4 047,25	1 406,63	-65,24%	-2 640,62	234,26	157,19	-32,90%	-77,07

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

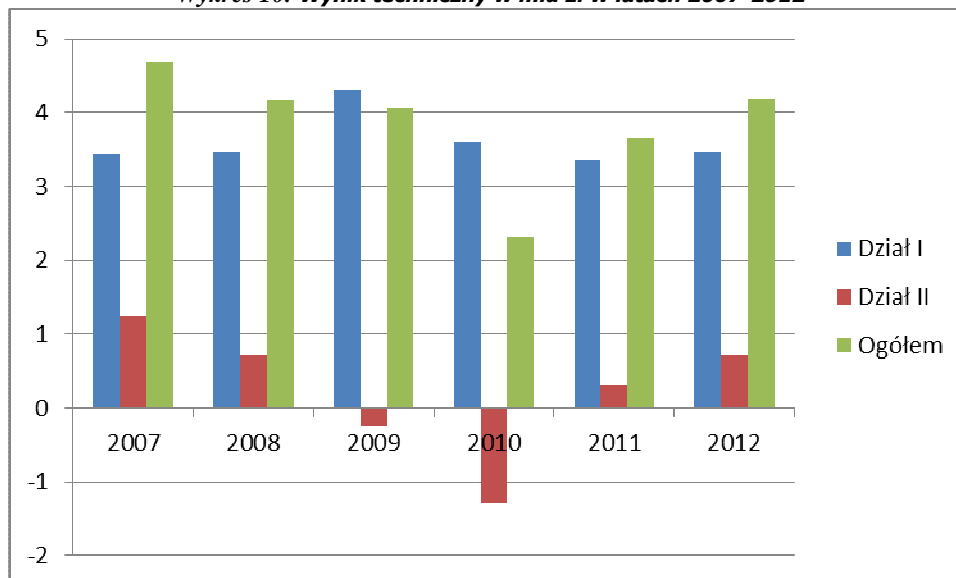
2.4. Wyniki zakładów ubezpieczeń

2.4.1. Wynik techniczny

W okresie czterech kwartałów 2012 r. zakłady ubezpieczeń odnotowały zysk techniczny na poziomie 4,18 mld zł (wzrost o 14,69%, tj. o 0,54 mld zł w stosunku do roku poprzedniego). W okresie tym w dziale ubezpieczeń na życie zysk techniczny wyniósł 3,46 mld zł (wzrost o 3,42%), a w dziale ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych zysk wyniósł 0,72 mld zł (wzrost o 141,39%).

Zysk techniczny sektora ubezpieczeń był prawie o 15% wyższy niż rok wcześniej

Wykres 10. Wynik techniczny w mld zł w latach 2007-2012

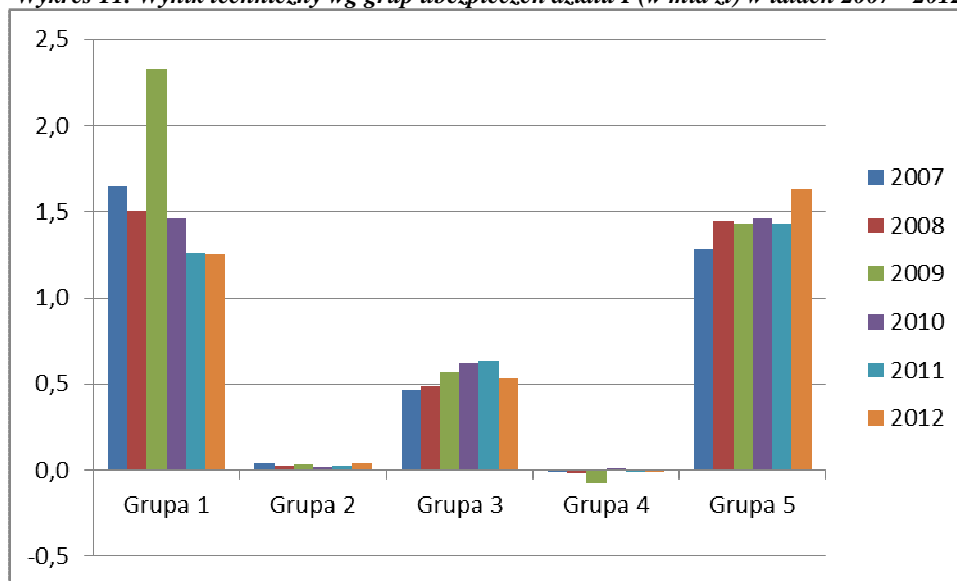
Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

■ Wynik techniczny zakładów ubezpieczeń na życie

W okresie IV kwartałów 2012 r. zysk techniczny został wypracowany we wszystkich grupach ubezpieczeń na życie z wyjątkiem grupy 4 (ubezpieczenia rentowe). Z punktu widzenia wyników w poszczególnych grupach ubezpieczeń o poprawie wyniku technicznego w dziale I zdecydował przede wszystkim wzrost z 1,43 mld zł do 1,63 mld zł zysku w ubezpieczeniach grupy 5. Największemu obniżeniu w ciągu roku, o 0,10 mld zł, uległ zysk grupy 3 (do 0,53 mld zł).

W 4 grupach ubezpieczeń w dziale I wypracowany został dodatni wynik techniczny

Wykres 11. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu I (w mld zł) w latach 2007 - 2012

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

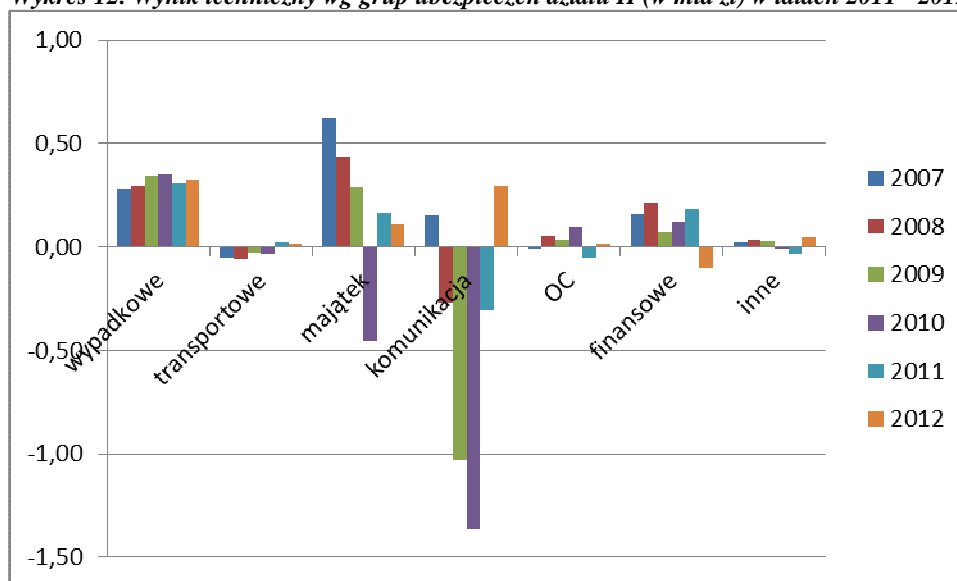
Wśród zakładów ubezpieczeń na życie dodatni wynik techniczny osiągnęły 21 zakłady ubezpieczeń. Stratę techniczną wykazało 7 zakładów ubezpieczeń na życie.

■ Wynik techniczny zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

Do najbardziej rentownych grup ubezpieczeń działu II należały ubezpieczenia grupy 3, grupy 1 oraz grupy 8. Z kolei zakłady ubezpieczeń działu II traciły głównie na działalności w grupie 10, 15 i 9, co związane jest ze wzrostem rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia brutto w grupie 10 oraz ze wzrostem odszkodowań wypłacanych z tytułu udzielonych gwarancji ubezpieczeniowych (w szczególności gwarancji dotyczących branży budowlanej), jak również wzrostem wypłacanych odszkodowań i świadczeń w ubezpieczeniach pozostałych szkód rzeczowych w związku z przymrozkami mającymi miejsce na początku 2012 r. Należy jednak podkreślić, że według stanu na koniec 2012 r. strata techniczna w grupie 10 jest niższa o 212,28 mln zł, tj. 33,18% w porównaniu z 2011 r., co związane jest przede wszystkim ze wzrostem przychodów z tytułu składki przypisanej brutto.

Zysk techniczny działu II wynikał głównie z dobrego wyniku w grupach 3, 1 oraz 8

Wykres 12. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu II (w mld zł) w latach 2011 - 2012

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.4.2. Wynik z działalności lokacyjnej

Należy zauważyć, że w przypadku zakładów ubezpieczeń na życie działalność lokacyjna jest ujęta w technicznym rachunku ubezpieczeń, więc omawiany powyżej wynik techniczny tego działu, prezentuje zarówno wynik z działalności ubezpieczeniowej, jak i lokacyjnej. Wynik z działalności lokacyjnej ogółem wynosił po IV kwartałach 2012 r. 11,41 mld zł, czyli o 8,70 mld zł więcej niż w roku poprzednim. Zakłady ubezpieczeń działu I oraz działu II wykazały z działalności lokacyjnej zysk, odpowiednio 7,70 mld zł i 3,70 mld zł.

Tabela 5. Zestawienie przychodów i kosztów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł)

Wyszczególnienie	Dział I				Dział II			
	2011	2012	Zmiana w %	Zmiana	2011	2012	Zmiana w %	Zmiana
Wynik z działalności lokacyjnej	-1 014,55	7 704,95	-859,45%	8 719,50	3 720,43	3 703,46	-0,46%	-16,97
Przychody z działalności lokacyjnej	5 579,82	10 169,62	82,26%	4 589,80	4 536,02	4 306,46	-5,06%	-229,57
Koszty związane z działalnością lokacyjną	6 594,37	2 464,67	-62,62%	-4 129,70	815,60	603,00	-26,07%	-212,60

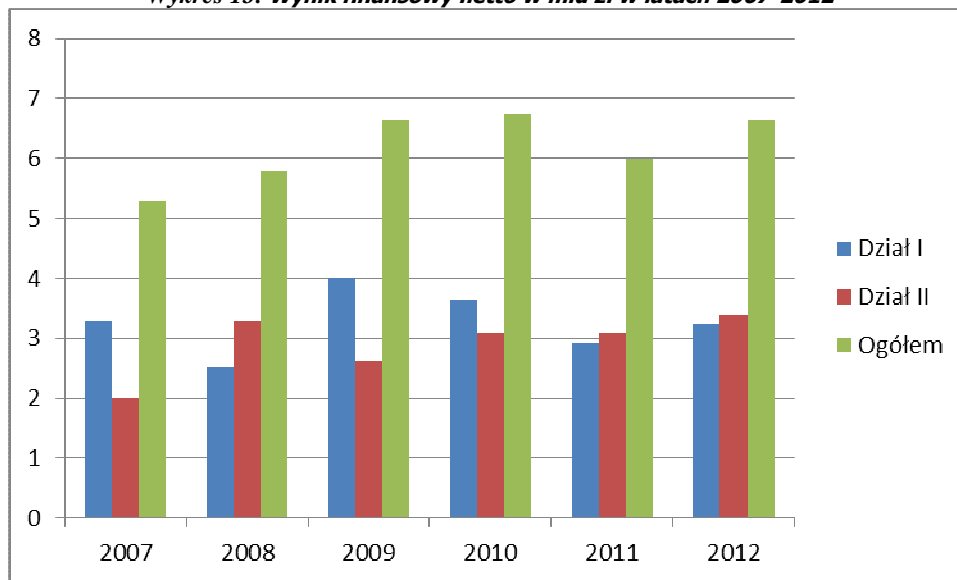
Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.4.3. Wynik finansowy netto

Wynik finansowy netto sektora ubezpieczeń w okresie IV kwartałów 2012 r. wyniósł 6,63 mld zł i wzrósł o 10,37% tj. o 0,62 mld zł w porównaniu z 2011 r. Wynik finansowy netto działu I wyniósł 3,24 mld zł i w porównaniu z poprzednim rokiem wzrósł o 10,98%. W dziale II wynik finansowy netto osiągnął wartość 3,39 mld zł i w odniesieniu do 2011 r. zanotował on wzrost o 9,80%.

Sektor ubezpieczeń wykazał wyższy o ponad 10% zysk finansowy

Wykres 13. Wynik finansowy netto w mld zł w latach 2007-2012

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Zysk finansowy netto osiągnęły 22 zakłady ubezpieczeń na życie oraz 24 zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych.

- W przypadku zakładów ubezpieczeń działu I wynik finansowy netto uległ poprawie, w stosunku do 2011 r., w 14 zakładach ubezpieczeń, głównie w związku z poprawą wyników na działalności lokacyjnej poprzez wzrost przychodów z lokat oraz niezrealizowanych zysków z lokat przy istotnym zmniejszeniu się niezrealizowanych strat na lokatach.

Zysk finansowy netto wykazało 47 zakładów ubezpieczeń

- W przypadku zakładów ubezpieczeń działu II wynik finansowy netto uległ poprawie, w stosunku do 2011 r., w 17 zakładach ubezpieczeń.

■ Wskaźniki rentowności

Wskaźniki rentowności obrazują relacje zachodzące pomiędzy wynikami finansowymi zakładu ubezpieczeń w odniesieniu do różnych kategorii ekonomicznych, mają więc za zadanie ocenę zysku osiągniętego z poniesionych nakładów. Wskaźniki rentowności określają wielkość wyniku finansowego (brutto lub netto) przypadającą na jednostkę zaangażowanych w zakładzie ubezpieczeń kapitałów własnych, aktywów ogółem czy składki przypisanej brutto. W przypadku odnotowanego zysku określają stopę zwrotu ze środków będących w dyspozycji zakładu ubezpieczeń bądź z działalności ubezpieczeniowej.

Tabela 6. Kształtowanie się wybranych wskaźników rentowności w okresie lat 2011 – 2012

Nazwa wskaźnika ⁴	Ogółem		Dział I		Dział II	
	2011	2012	2011	2012	2011	2012
Wskaźnik rentowności sprzedaży	10,72%	10,58%	9,17%	8,90%	12,68%	12,89%
Wskaźnik rentowności kapitałów własnych	19,83%	19,57%	22,49%	23,33%	17,90%	16,96%
Wskaźnik rentowności majątku	4,21%	4,29%	3,18%	3,42%	5,96%	5,68%

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.5. Aktywa zakładów ubezpieczeń

Wartość aktywów zakładów ubezpieczeń na koniec IV kwartału 2012 r. wyniosła 162,85 mld zł i wzrosła w porównaniu z 2011 r. o 11,46%, tj. o 16,74 mld zł.

- Aktywa zakładów ubezpieczeń na życie, równe 99,87 mld zł, wzrosły o 11,12% (tj. o 9,99 mld zł) w porównaniu z 2011 r.
- W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość aktywów wyniosła 62,99 mld zł, co w porównaniu z 2011 r. stanowi wzrost o 11,99% tj. o 6,75 mld zł.

Aktywa zakładów ubezpieczeń obu działów ubezpieczeń zwiększyły się, ogółem o 11,5%

Wykres 14. Suma bilansowa w mld zł w latach 2007-2012

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

⁴ Rentowność sprzedaży (ROS) - wskaźnik informuje o udziale wyniku finansowego netto w wartości składki przypisanej brutto. Rentowność kapitałów własnych (ROE) - wskaźnik będący relacją wyniku finansowego netto do wartości kapitałów własnych. Rentowność aktywów (ROA) - wskaźnik stanowi relację wyniku finansowego netto do wartości aktywów.

Główną pozycją aktywów zakładów ubezpieczeń działu I i działu II są lokaty (pozycja B aktywów), stanowiące 62,22% sumy bilansowej oraz aktywa netto ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający, których udział w sumie bilansowej wynosi 27,70%.

Główną pozycję aktywów zakładów ubezpieczeń stanowią lokaty

Tabela 7. Aktywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) w latach 2011-2012

Wyszczególnienie	2011	2012	Zmiana (w %)	Zmiana (w mld zł)	Udział w dziale
Dział I	89,87	99,87	11,12 %	9,99	100,00 %
wartości niematerialne i prawne	0,17	0,19	5,85 %	0,01	0,19 %
lokaty B	47,31	49,28	4,16 %	1,97	49,34 %
lokaty C	37,46	45,11	20,39 %	7,64	45,17 %
należności	1,06	1,13	6,83 %	0,07	1,14 %
inne składniki aktywów	0,60	0,45	-25,19 %	-0,15	0,45 %
rozliczenia międzyokresowe	3,26	3,72	13,86 %	0,45	3,72 %
Dział II	56,24	62,99	11,99 %	6,75	100,00 %
wartości niematerialne i prawne	0,41	0,48	17,15 %	0,07	0,76 %
lokaty B	45,47	52,05	14,46 %	6,57	82,63 %
należności	5,45	5,63	3,28 %	0,18	8,94 %
inne składniki aktywów	0,65	0,61	-6,20 %	-0,04	0,96 %
rozliczenia międzyokresowe	4,26	4,22	-0,88 %	-0,04	6,70 %

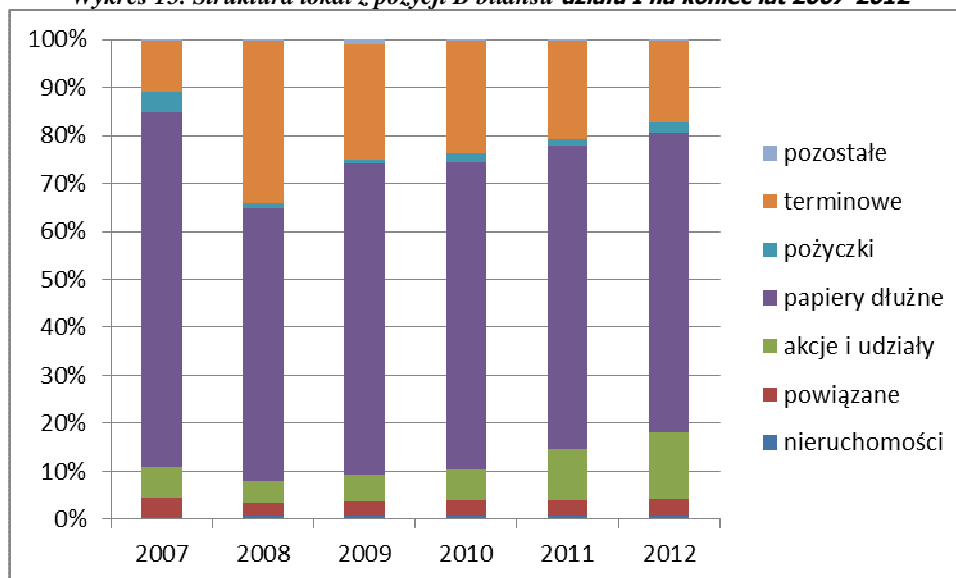
Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.5.1. Lokaty zakładów ubezpieczeń (lokaty z pozycji B aktywów)

Wartość lokat z pozycji B aktywów zakładów ubezpieczeń na koniec IV kwartału 2012 r. wyniosła 101,33 mld zł, co w porównaniu z 2011 r. stanowi wzrost o 9,21%, tj. o 8,54 mld zł. Główną pozycję w strukturze lokat stanowią dłużne papiery wartościowe (głównie dłużne papiery wartościowe Skarbu Państwa) i akcje i udziały, których udział wynosi odpowiednio: 56,34% oraz 16,31%.

W zakładach ubezpieczeń na życie, na koniec IV kwartału 2012 r., lokaty z pozycji B aktywów wynosiły 49,28 mld zł, co oznacza, że w stosunku do 2011 r. zwiększyły się o 4,16%, tj. o 1,97 mld zł. Udział lokat B w strukturze aktywów zakładów ubezpieczeń działu I wyniósł 49,34%.

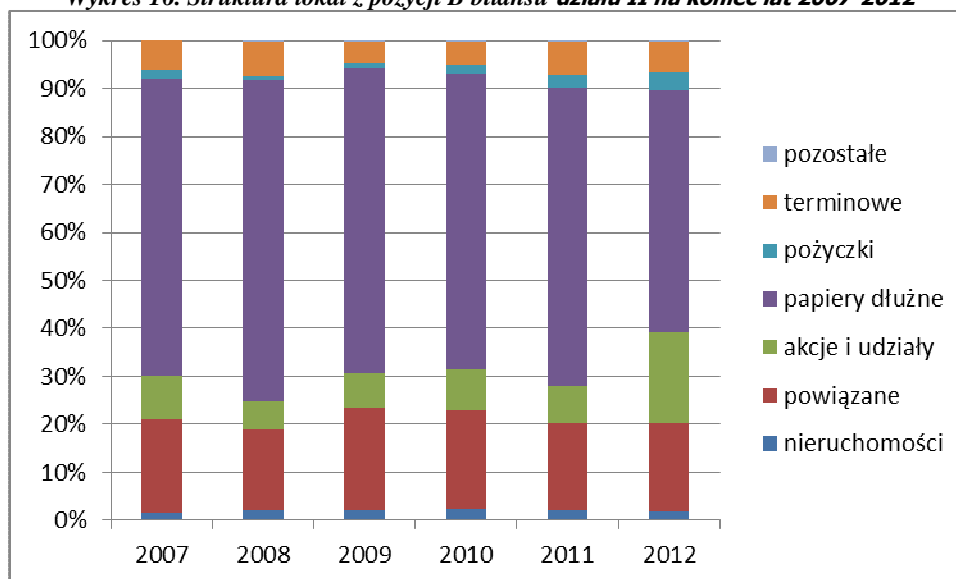
Wykres 15. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu I na koniec lat 2007-2012

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość lokat na koniec IV kwartału 2012 r. wyniosła 52,05 mld zł, co stanowi wzrost w porównaniu z 2011 r. o 14,46%, tj. o 6,57 mld zł. Udział lokat B w strukturze aktywów zakładów ubezpieczeń działu II wyniósł 82,63%.

Wykres 16. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu II na koniec lat 2007-2012

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.6. Pasywa zakładów ubezpieczeń

Główną pozycję pasywów zakładów ubezpieczeń stanowią rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe przeznaczone na pokrycie bieżących i przyszłych zobowiązań wynikających z zawartych umów ubezpieczenia oraz kapitały własne. Udział rezerw techniczno – ubezpieczeniowych na udziale własnym w sumie bilansowej na koniec IV kwartału 2012 r. wyniósł 69,85%, natomiast kapitały własne stanowiły 22,58% wartości sumy bilansowej.

Główną pozycję pasywów zakładów ubezpieczeń stanowią rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe brutto oraz kapitały własne

Tabela 8. Pasywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) w latach 2011-2012

Wyszczególnienie	2011	2012	Zmiana (w %)	Zmiana (w mld zł)	Udział w dziale
Dział I	89,87	99,87	11,12 %	9,99	100,00 %
kapitały własne	12,76	15,02	17,67 %	2,26	15,04 %
zobowiązania podporządkowane	0,06	0,06	0,02 %	0,00	0,06 %
rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto	73,02	80,78	10,63 %	7,76	80,89 %
udział reasekuratorów w rezerwach	1,00	1,30	29,89 %	0,30	1,30 %
oszacowane regresy i odzyski	0,00	0,00	-	0,00	0,00 %
pozostałe rezerwy	0,89	1,38	54,99 %	0,49	1,38 %
zobowiązania z tytułu depozytów reasekuracyjnych	0,93	1,19	28,03 %	0,26	1,20 %
pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	2,58	2,06	-20,18 %	-0,52	2,06 %
rozliczenia międzyokresowe	0,64	0,68	7,05 %	0,04	0,68 %
Dział II	56,24	62,99	11,99 %	6,75	100,00 %
kapitały własne	18,14	21,75	19,90 %	3,61	34,53 %
zobowiązania podporządkowane	0,09	0,09	6,48 %	0,01	0,15 %
rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto	36,30	40,00	10,18 %	3,70	63,50 %
udział reasekuratorów w rezerwach	4,76	5,72	20,30 %	0,97	9,09 %
oszacowane regresy i odzyski	0,29	0,34	18,33 %	0,05	0,54 %
pozostałe rezerwy	0,87	0,99	14,05 %	0,12	1,57 %
zobowiązania z tytułu depozytów reasekuracyjnych	1,13	1,37	21,28 %	0,24	2,18 %
pozostałe zobowiązania i fundusze specjalne	3,47	3,63	4,77 %	0,17	5,77 %
rozliczenia międzyokresowe	1,29	1,21	-5,85 %	-0,08	1,92 %

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.6.1. Kapitały własne zakładów ubezpieczeń

Wartość kapitałów własnych zakładów ubezpieczeń na koniec IV kwartału 2012 r. wyniosła 36,77 mld zł i w odniesieniu do poprzedniego roku zwiększyła się o 18,98%, tj. o 5,86 mld zł.

- Wartość kapitałów własnych zakładów **ubezpieczeń na życie** na koniec IV kwartału 2012 r. wyniosła 15,02 mld zł i w odniesieniu do poprzedniego roku ich wartość wzrosła się o 17,67%, tj. o 2,26 mld zł. Poziom kapitałów własnych kształtuje się na poziomie 15,04% sumy bilansowej.
- Wartość kapitałów własnych **zakładów pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych** na koniec IV kwartału 2012 r. wyniosła 21,75 mld zł. Kapitały te wzrosły o 3,61 mld zł, tj. 19,90% w stosunku do poprzedniego roku. Wielkość kapitałów własnych stanowi 34,53% wartości pasywów.

Wartość kapitałów własnych uległa zmniejszeniu w przypadku 4 zakładów ubezpieczeń działu I oraz 2 zakładów ubezpieczeń działu II.

W okresie IV kwartałów 2012 r. zostało wydanych 16 decyzji w sprawie wyrażenia zgody na zmianę statutów w zakresie wysokości kapitału zakładowego (w tym 14 decyzji o podwyższeniu kapitału zakładowego oraz 2 decyzje dotyczące obniżenia wartości kapitału zakładowego).

■ Bezpośrednie inwestycje zagraniczne

Wartość bezpośrednich inwestycji zagranicznych w kapitale podstawowym zakładów ubezpieczeń na koniec 2012 r. wyniosła 4,44 mld zł (2,08 mld zł w przypadku zakładów ubezpieczeń działu I oraz 2,36 mld zł w przypadku zakładów ubezpieczeń działu II), co stanowiło 80,46% łącznych kapitałów podstawowych sektora ubezpieczeń (odpowiednio: 71,05% w dziale I oraz 91,07% w dziale II). Ze względu na pochodzenie kapitału zagranicznego, wśród inwestorów z 12 krajów na dzień koniec 2012 r. dominował kapitał austriacki wynoszący 31,23% (inwestycje w 10 zakładach ubezpieczeń o łącznej wartości 1,39 mld zł). Wysoki był również udział kapitału niemieckiego (inwestycje w 19 zakładach ubezpieczeń na kwotę 1,10 mld zł, co stanowi 24,76% wartości inwestycji zagranicznych) oraz holenderskiego (inwestycje w 5 zakładach wynoszące 0,75 mld zł – 16,91% inwestycji zagranicznych).

2.6.2. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe brutto

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto zakładów ubezpieczeń na koniec 2012 r. wyniosła 120,78 mld zł i w porównaniu z 2011 r. wzrosła o 10,48%, tj. o 11,46 mld zł.

■ Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe zakładów ubezpieczeń na życie

Wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto zakładów ubezpieczeń na życie na koniec IV kwartału 2012 r. wyniosła 80,78 mld zł. W porównaniu z 2011 r. stanowiło to wzrost rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto o 10,63%, tj. o 7,76 mld zł.

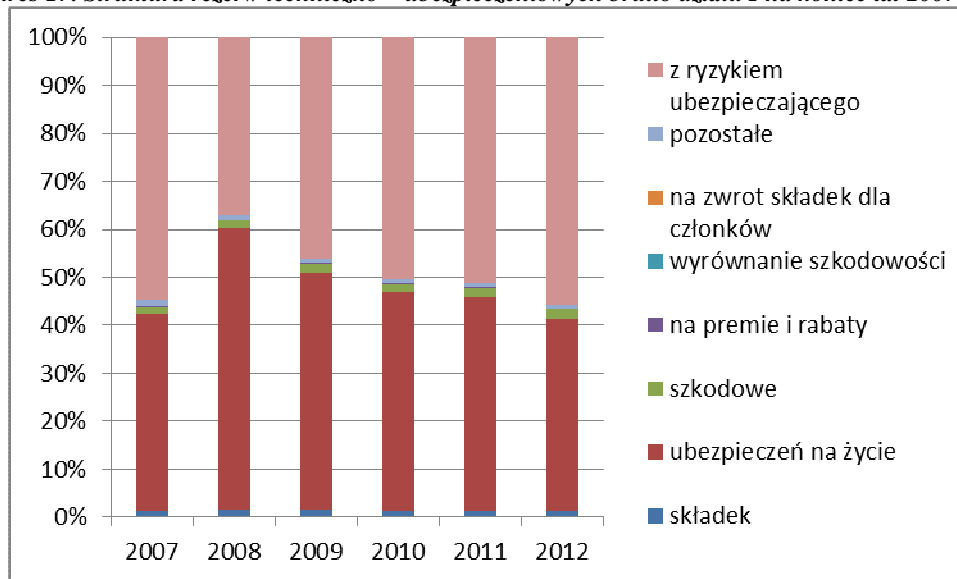
Na koniec IV kwartału 2012 r. w strukturze rezerw techniczno-ubezpieczeniowych zakładów ubezpieczeń na życie dominującą pozycję zajmują rezerwy ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający oraz rezerwy ubezpieczeń na życie, wynoszące odpowiednio: 55,80% oraz 40,05% rezerw.

Wartość kapitałów własnych wzrosła w obu działach ubezpieczeń, ogółem o prawie 19%

W bezpośrednich inwestycjach zagranicznych dominuje kapitał austriacki oraz niemiecki

Wzrost rezerw techniczno-ubezpieczeniowych brutto o 10,5%

Wykres 17. Struktura rezerw techniczno – ubezpieczeniowych brutto działu I na koniec lat 2007-2012

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

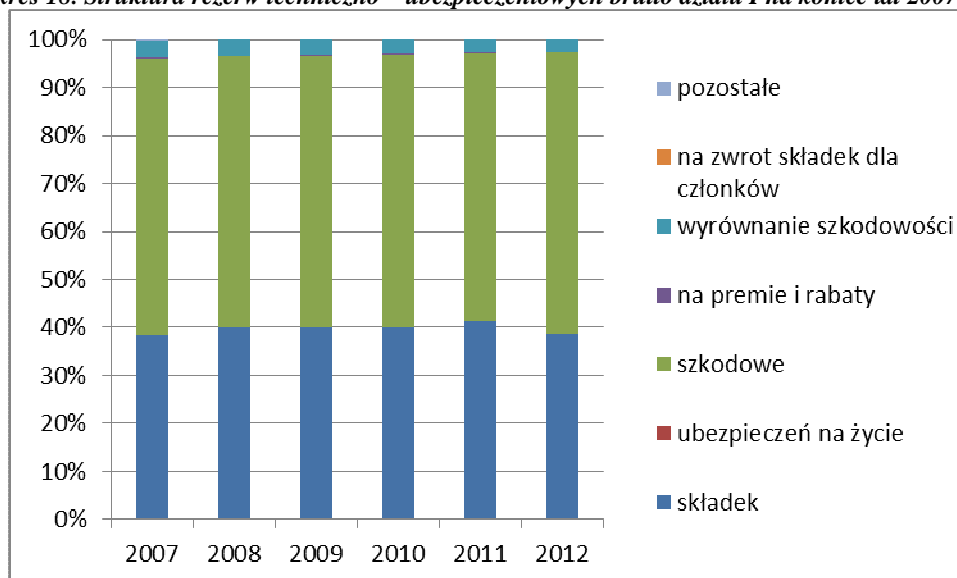
■ Rezerwy techniczno-ubezpieceniowe zakładów ubezpieczeń pozostałych osobowych i majątkowych

W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wartość rezerw techniczno-ubezpieceniowych brutto na koniec IV kwartału 2012 r. wyniosła 40,00 mld zł. W porównaniu z 2011 r. nastąpił wzrost rezerw o 10,18%, tj. o 3,70 mld zł.

Na koniec IV kwartału 2012 r. w strukturze rezerw techniczno-ubezpieceniowych działu II brutto dominującą pozycję zajmowały rezerwy na niewypłacone odszkodowania i świadczenia oraz rezerwa składek łącznie z rezerwą na pokrycie ryzyka niewygasłego, wynoszące odpowiednio 58,66% oraz 38,60% rezerw.

W dziale II w strukturze rezerw techniczno – ubezpieczeniowych najwyższy udział posiada rezerwa na niewypłacone odszkodowania i świadczenia

Wykres 18. Struktura rezerw techniczno – ubezpieczeniowych brutto działu I na koniec lat 2007-2012

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

2.7. Wypłacalność zakładów ubezpieczeń

Analizie poddane zostało kształtowanie się wskaźników wypłacalności zakładów ubezpieczeń określonych w ustawie o działalności ubezpieczeniowej.

Zgodnie z art. 146 ust. 1⁵ ustawy o działalności ubezpieczeniowej zakład ubezpieczeń zobowiązany jest do posiadania środków własnych w wysokości nie niższej niż margines wypłacalności i nie niższej niż kapitał gwarancyjny.

- Środki własne stanowią bufor bezpieczeństwa dla działalności zakładu ubezpieczeń. Odpowiadają one wysokości aktywów zakładu ubezpieczeń z wyłączeniem aktywów przeznaczonych na pokrycie wszelkich przewidywalnych zobowiązań, wartości niematerialnych i prawnych, aktywów z tytułu odroczonego podatku oraz aktywów finansujących inwestycje w ramach ubezpieczeniowej grupy kapitałowej i konglomeratu finansowego.
- Margines wypłacalności określa globalne dodatkowe ryzyko, na jakie narażony jest zakład ubezpieczeń ponad ponoszone ryzyko ubezpieczeniowe i ryzyko wynikające z prowadzonej działalności gospodarczej.
- Kapitał gwarancyjny równy jest jednej trzeciej marginesu wypłacalności, jednak nie mniej niż minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego⁶ (stanowi najczęściej wymóg kapitałowy w przypadku zakładów ubezpieczeń w początkowej fazie działalności).

Środki własne stanowią bufor bezpieczeństwa dla działalności zakładu ubezpieczeń

Zgodnie z art. 154 ust. 1⁷ ustawy o działalności ubezpieczeniowej zakład ubezpieczeń obowiązany jest posiadać aktywa spełniające warunki określone w ustawie w wysokości nie niższej niż wartość rezerw techniczno-ubezpieczeniowych w ujęciu brutto. W szczególności ustawa wskazuje, iż aktywa te powinny być w odpowiedni sposób zróżnicowane i rozproszone (zdywersyfikowane).

Na dzień 31 grudnia 2012 r. wszystkie zakłady ubezpieczeń spełniały wymóg pokrycia marginesu wypłacalności/kapitału gwarancyjnego środkami własnymi oraz wymóg w zakresie pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami.

■ Pokrycie marginesu wypłacalności środkami własnymi

Wskaźnik pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi ukształtował się na koniec 2012 r. na poziomie **411,03%**, co oznacza wzrost o 63,44 p.p. w porównaniu z 2011 r. Wzrost środków własnych to efekt m.in. rekomendacji organu nadzoru dotyczącej zasad wypłaty dywidendy za 2011 r. oraz poprawy wyniku finansowego w 2012 roku. Należy wskazać, iż sektor ubezpieczeniowy wykazuje znaczną nadwyżkę środków własnych w stosunku do wymogów kapitałowych sektora.

- W przypadku zakładów ubezpieczeń na życie wielkość ww. wskaźnika na koniec IV kwartału 2012 r. wzrosła w porównaniu z analogicznym okresem roku poprzedniego z 314,10% do 355,54% (tj. o 41,44 p.p.).
- W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wskaźnik pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi na koniec 2012 r. ukształtował się na poziomie 467,30%, co oznacza wzrost o 86,05 p.p. w porównaniu z 2011 r.

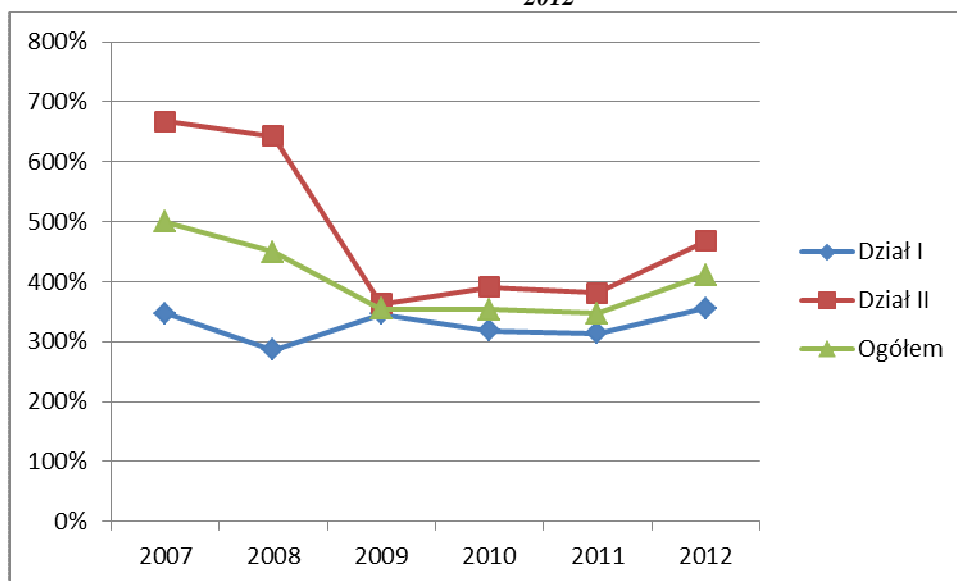
Wskaźnik pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi wzrósł w obu działach ubezpieczeń, ogółem aż o 63,44 p.p.

⁵ Dotyczy również – zgodnie z art. 223 z ustawy o działalności ubezpieczeniowej – zakładów reasekuracji

⁶ Minimalna wysokość kapitału gwarancyjnego zakładów ubezpieczeń ustalana jest zgodnie z rozporządzeniem Ministra Finansów z dnia 28 listopada 2003 r. w sprawie sposobu wyliczenia wysokości marginesu wypłacalności oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla działów i grup ubezpieczeń (Dz. U. Nr 211, poz. 2060, z późn. zm.). W przypadku zakładów reasekuracji zastosowanie mają przepisy rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 2 października 2009 r. w sprawie sposobu wyliczenia wysokości marginesu wypłacalności zakładów reasekuracji oraz minimalnej wysokości kapitału gwarancyjnego dla rodzajów reasekuracji (Dz.U. Nr 169, poz. 1330, z późn. zm.).

⁷ Dotyczy również – zgodnie z art. 223 z ustawy o działalności ubezpieczeniowej – zakładów reasekuracji

Wykres 19. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi na koniec lat 2007-2012

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

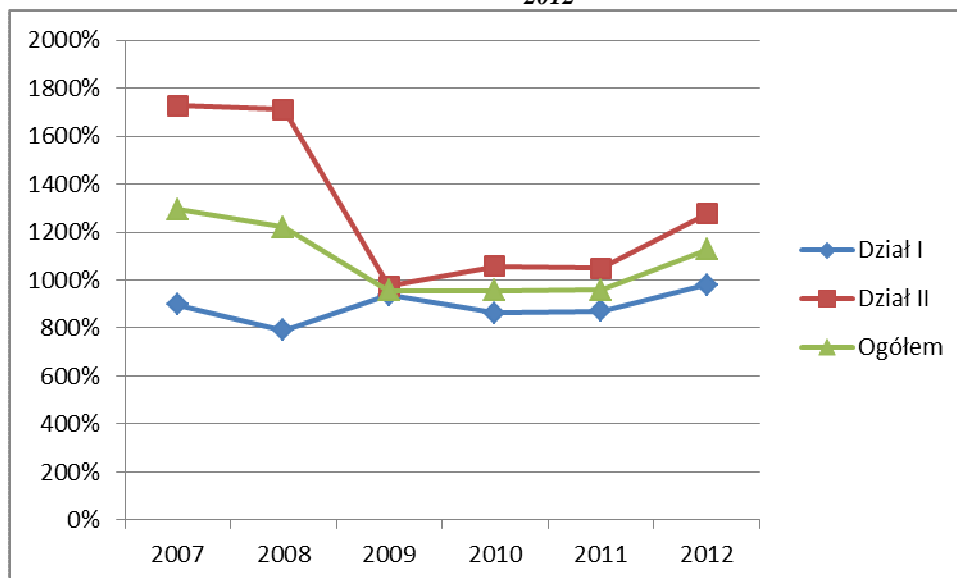
■ Pokrycie kapitału gwarancyjnego środkami własnymi

Wartość wskaźnika pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi na koniec 2012 r. wzrosła w porównaniu z 2011 r. z 959,56% do **1127,80%** (tj. o 168,24 p.p.)

- W zakładach ubezpieczeń na życie wartość ww. wskaźnika na koniec 2012 r. wzrosła o 108,53 p.p. w porównaniu z 2011 r. z 870,92% do 979,45%. Zwiększenie się wielkości wskaźnika jest konsekwencją przede wszystkim wyższej dynamiki wzrostu środków własnych niż wzrostu kapitału gwarancyjnego.
- W zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych wskaźnik pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi ukształtował się na koniec 2012 r. na poziomie 1277,04%, co oznacza wzrost w porównaniu z 2011 r. o 229,13 p.p. Powyższe związane jest z wyższą dynamiką wzrostu środków własnych niż wzrostem kapitału gwarancyjnego.

Wskaźniki pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi w dziale I i dziale II odnotowały wzrost o 168,24 p.p.

Wykres 20. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi na koniec lat 2007-2012

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

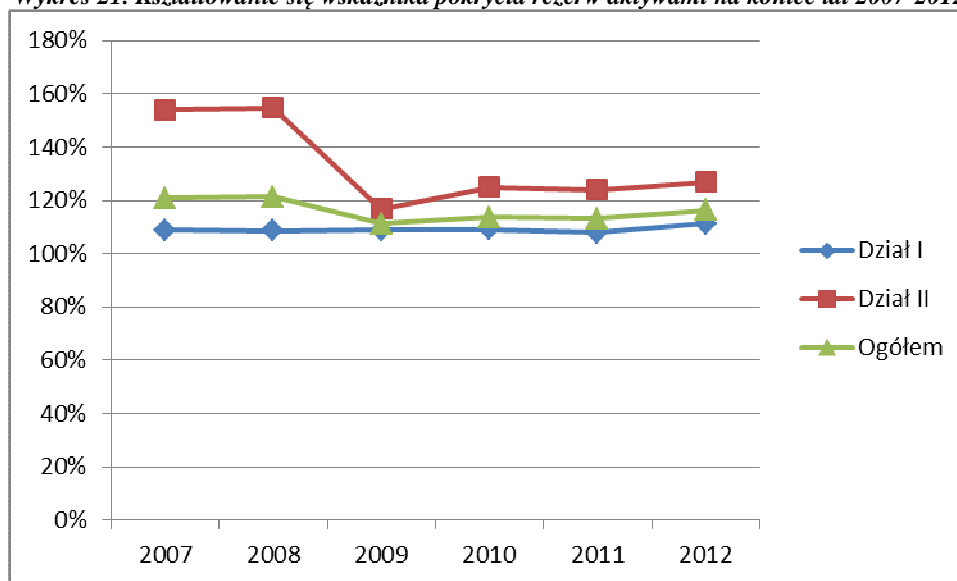
■ **Pokrycie rezerw techniczno-ubezpieczeniowych aktywami spełniającymi warunki określone w ustawie**

Wskaźnik pokrycia rezerw techniczno-ubezpieczeniowych dopuszczalnymi aktywami ukształtował się na koniec 2012 r. na poziomie **116,37%**, co stanowi wzrost o 3,19 p.p. w porównaniu z 2011 r.

W zakładach ubezpieczeń na życie wartość ww. wskaźnika na koniec 2012 r. w porównaniu z 2011 r. wzrosła o 3,09 p.p. ze 107,90% do 111,23% (w tym dla ubezpieczeń innych niż ubezpieczenia na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający ze 116,04% do 125,12%), natomiast w zakładach pozostałych ubezpieczeń osobowych i majątkowych ze 123,92% do 126,89% (tj. o 2,97 p.p.).

Pokrycie rezerw techniczno – ubezpieczeniowych aktywami wzrosło o 3,19 p.p.

Wykres 21. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia rezerw aktywami na koniec lat 2007-2012

Źródło: Sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

3. Plany finansowe zakładów ubezpieczeń

3.1. Realizacja planów finansowych w 2012 r.

Porównując wyniki sektora ubezpieczeń w 2012 r. z planami finansowymi zakładów za ten okres należy wskazać, że - z perspektywy sektora ubezpieczeń ogółem - osiągnięte pozycje finansowe są zbliżone z zaplanowanymi i w większości analizowanych pozycji finansowych różnice nie przekraczają 10%. Największe rozbieżności zakłady ubezpieczeń wykazują w pozycjach wyników z działalności, w szczególności dotyczy to wyniku technicznego w dziale II, gdzie osiągnięty wynik był o 46,24% wyższy niż zaplanowany.

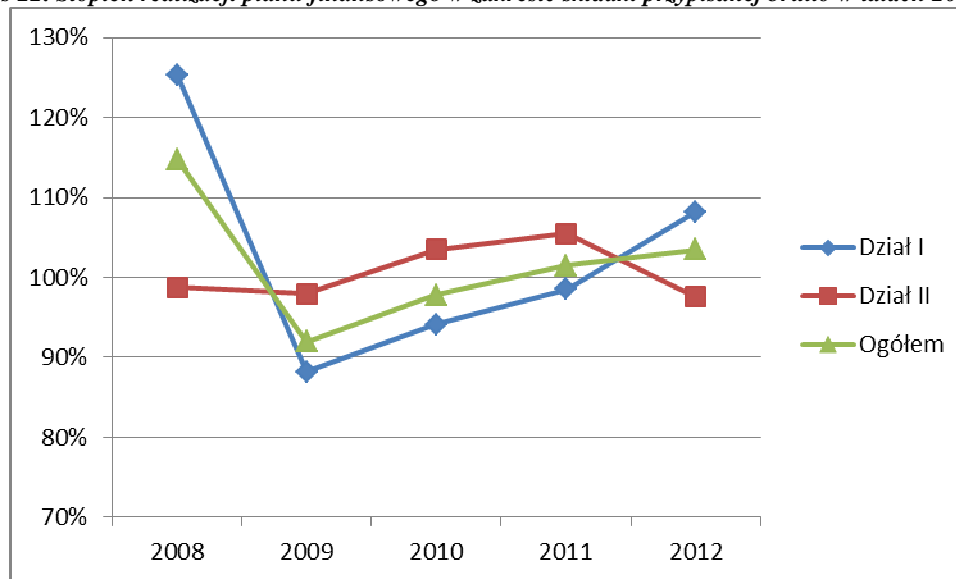
Tabela 9. Realizacja planów finansowych zakładów ubezpieczeń dla wybranych pozycji finansowych w latach 2008 - 2012

Wyszczególnienie	2008	2009	2010	2011	2012
Dział I					
Suma bilansowa	91,78%	98,31%	99,26%	91,97%	103,50%
Składka przypisana brutto	125,34%	88,19%	94,11%	98,50%	108,18%
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	136,22%	98,10%	106,82%	105,33%	117,62%
Koszty akwizycji	108,90%	112,76%	81,86%	97,35%	99,87%
Koszty administracyjne	88,26%	92,37%	95,65%	98,70%	101,33%
Wynik techniczny	106,07%	115,92%	104,57%	100,97%	110,16%
Zysk (strata) netto	77,96%	117,67%	111,94%	89,87%	115,20%
Dział II					
Suma bilansowa	98,51%	84,93%	100,53%	101,58%	105,47%
Składka przypisana brutto	98,72%	97,94%	103,49%	105,49%	97,55%
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	98,76%	112,72%	112,84%	102,39%	95,63%
Koszty akwizycji	101,44%	102,10%	101,46%	103,84%	98,09%
Koszty administracyjne	89,75%	90,69%	96,44%	88,67%	103,08%
Wynik techniczny	77,05%			96,90%	146,24%
Zysk (strata) netto	76,02%	75,26%	84,23%	89,58%	110,69%

Źródło: Plany finansowe i sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

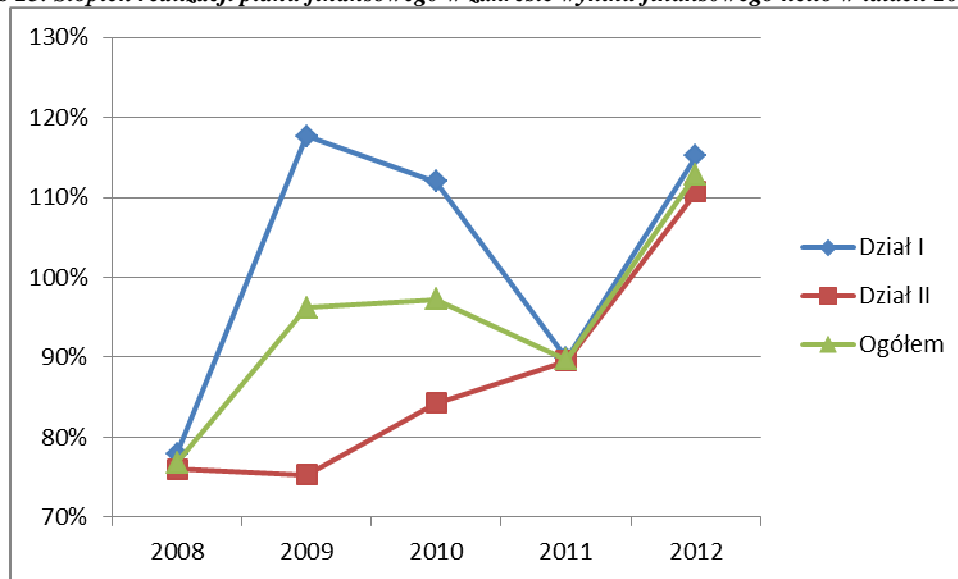
Analizując stopień adekwatności planów poszczególnych zakładów ubezpieczeń, skupiono się na pozycjach finansowych, których realizacja wpływa na ocenę ilościową zarządzania (w ramach ryzyka strategicznego) w ramach oceny BION sektora ubezpieczeń. Zgodnie z metodyką BION sektora ubezpieczeń oceniane są dwa wskaźniki: stopień realizacji planu finansowego w zakresie składki przypisanej brutto oraz stopień realizacji planu finansowego w zakresie wyniku finansowego netto. Dodatkowo analizie poddano plany finansowe w zakresie sumy bilansowej.

Wykres 22. Stopień realizacji planu finansowego w zakresie składki przypisanej brutto w latach 2008 - 2012

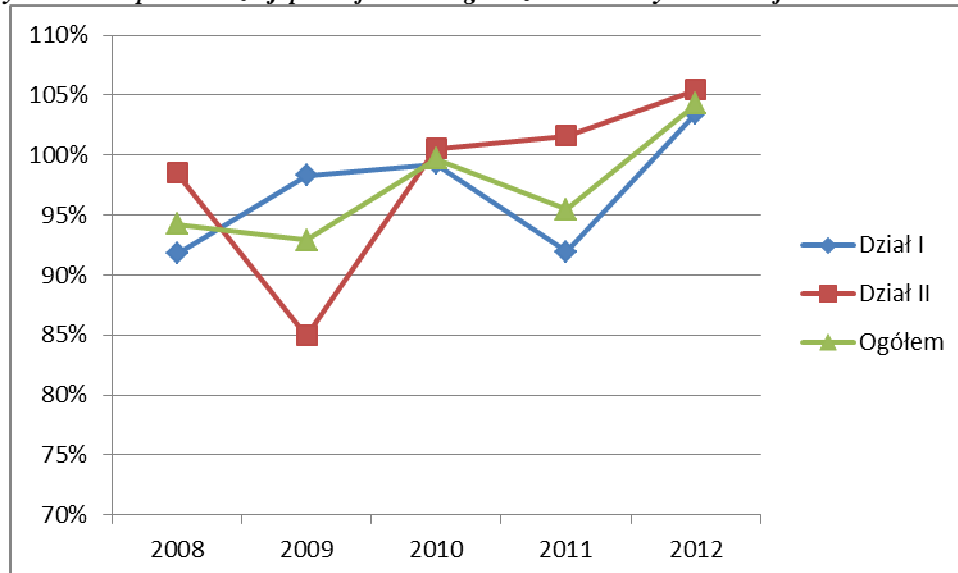
Źródło: Plany finansowe i sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Wykres 23. Stopień realizacji planu finansowego w zakresie wyniku finansowego netto w latach 2008 - 2012

Źródło: Plany finansowe i sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Wykres 24. Stopień realizacji planu finansowego w zakresie sumy bilansowej w latach 2008 - 2012

Źródło: Plany finansowe i sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

3.2. Prognozy zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji wybranych pozycji finansowych

Prognoza została opracowana na podstawie agregacji wybranych pozycji finansowych z planów finansowych poszczególnych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji na rok 2013.

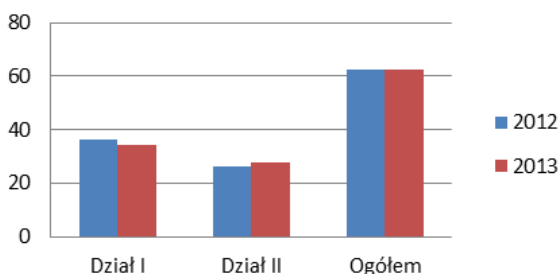
Tabela 10. Wybrane pozycje planów finansowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji na rok 2013 (dane w mld zł)

Nazwa pozycji	2012	Plan na 2013	Zmiana w zł	Zmiana w %
Dział I				
Suma bilansowa	99,86	106,31	6,45	6,46%
Lokaty (pozycja B bilansu)	49,25	47,97	-1,28	-2,60%
Kapitał własny	15,02	14,85	-0,17	-1,12%
Rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe brutto	80,78	86,46	5,68	7,04%
Składki przypisane brutto	36,38	34,19	-2,18	-6,00%

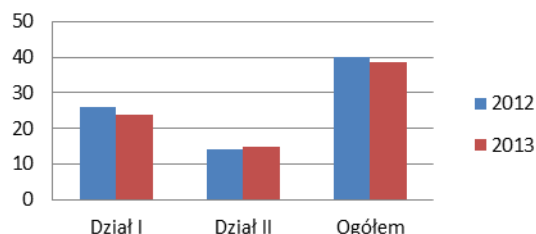
Nazwa pozycji	2012	Plan na 2013	Zmiana w zł	Zmiana w %
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	25,92	23,69	-2,23	-8,60%
Koszty akwizycji	4,68	4,44	-0,24	-5,11%
Koszty administracyjne	1,74	1,75	0,00	0,09%
Wynik techniczny	3,46	2,82	-0,65	-18,64%
Zysk (strata) netto	3,24	2,64	-0,60	-18,47%
Dział II				
Suma bilansowa	62,48	66,23	3,75	6,01%
Lokaty (pozycja B bilansu)	50,56	53,32	2,76	5,46%
Kapitał własny	21,50	21,57	0,07	0,34%
Rezerwy techniczno – ubezpieczeniowe brutto	39,16	42,19	3,03	7,73%
Składki przypisane brutto	26,24	27,99	1,75	6,65%
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto	14,05	14,81	0,76	5,41%
Koszty akwizycji	5,67	6,04	0,38	6,65%
Koszty administracyjne	2,07	2,10	0,03	1,25%
Wynik techniczny	0,71	0,87	0,15	21,53%
Zysk (strata) netto	3,38	3,53	0,15	4,57%

Źródło: Plany finansowe i sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

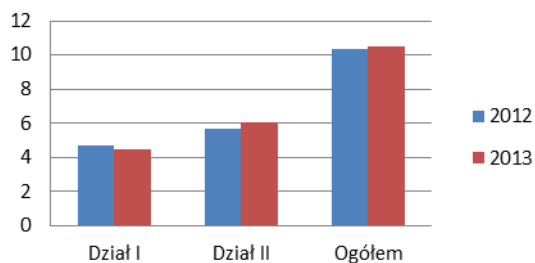
Składki przypisane brutto w mld zł

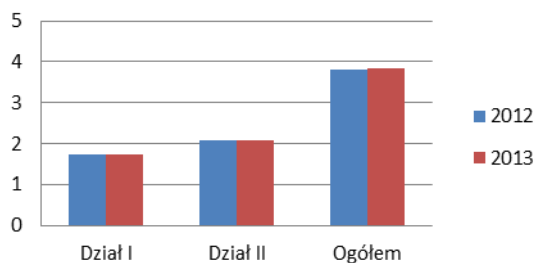
Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w mld zł

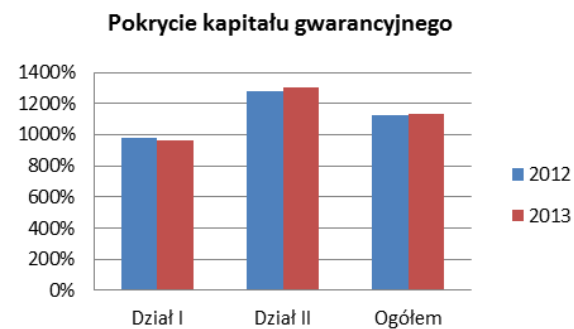
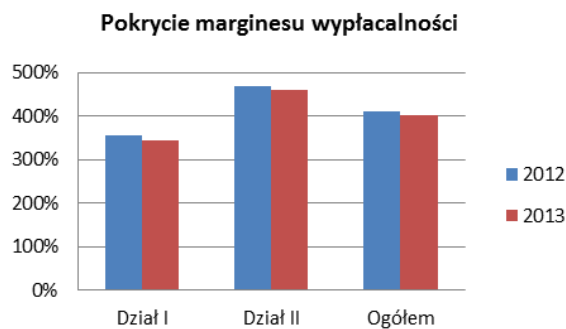
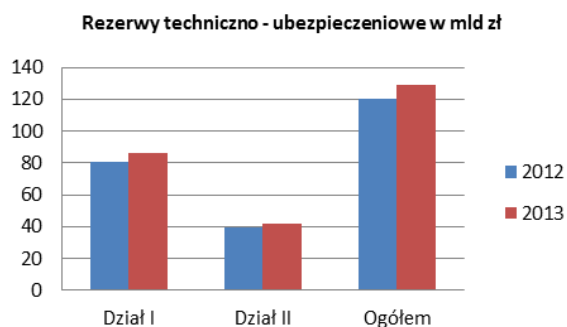
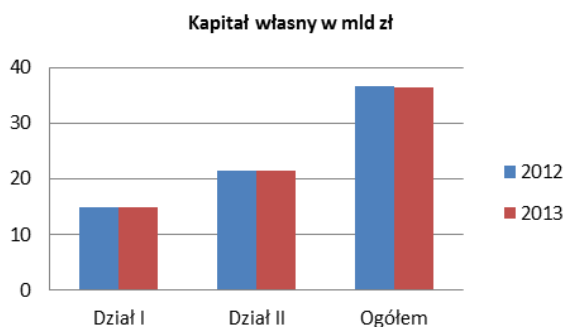
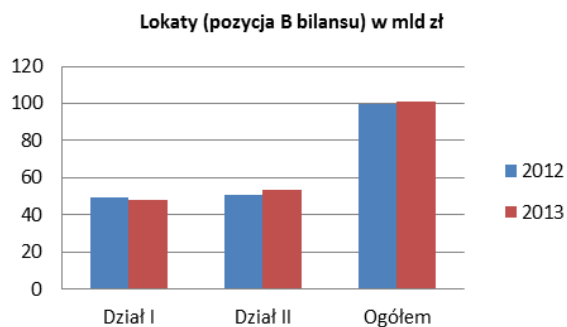
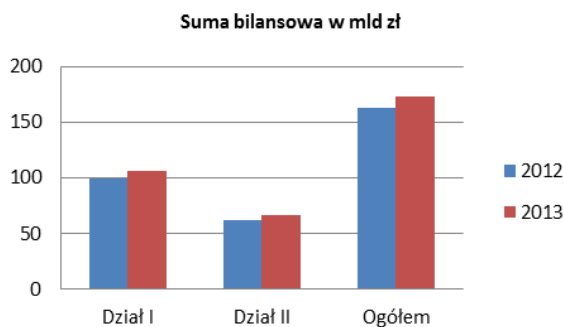
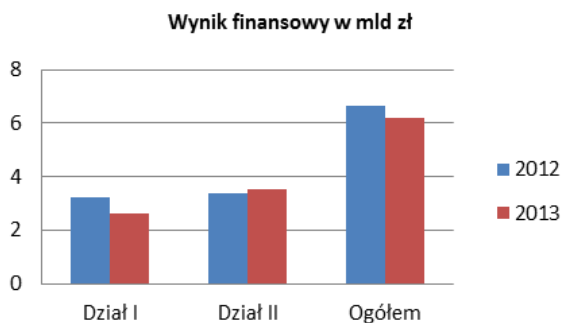
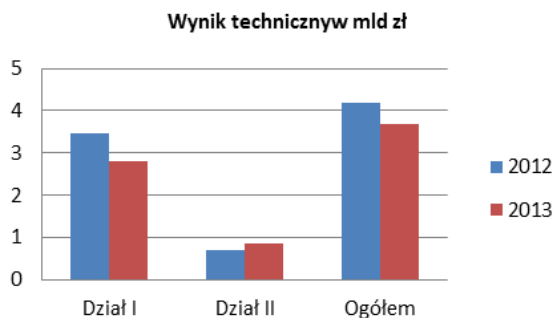

Koszty akwizycji w mld zł

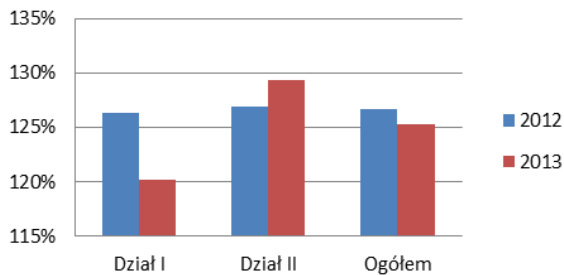

Koszty administracyjne w mld zł

Pokrycie rezerw

Źródło: Plany finansowe i sprawozdania finansowe i statystyczne zakładów ubezpieczeń

Spis tabel

Tabela 1. Zakłady ubezpieczeń działu I o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w 2011 r. i 2012 r.	8
Tabela 2. Zakłady ubezpieczeń działu II o największych udziałach w rynku (mierzonych wielkością składki przypisanej brutto) w okresie 2011 r. i 2012 r.	10
Tabela 3. Zestawienie przychodów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł).....	12
Tabela 4. Zestawienie kosztów związanych z działalnością lokacyjną zakładów ubezpieczeń (w mln zł)	17
Tabela 5. Zestawienie przychodów i kosztów z działalności lokacyjnej zakładów ubezpieczeń (w mln zł)	19
Tabela 6. Kształtowanie się wybranych wskaźników rentowności w okresie lat 2011 – 2012.....	20
Tabela 7. Aktywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) w latach 2011-2012.....	21
Tabela 8. Pasywa zakładów ubezpieczeń (w mld zł) w latach 2011-2012	22
Tabela 9. Realizacja planów finansowych zakładów ubezpieczeń dla wybranych pozycji finansowych w latach 2008 - 2012.....	28
Tabela 10. Wybrane pozycje planów finansowych zakładów ubezpieczeń i zakładów reasekuracji na rok 2013 (dane w mld zł).....	29

Spis wykresów

Wykres 1. Składka przypisana brutto w mld zł po IV kwartałach lat 2007-2012	7
Wykres 2. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu I w latach 2007-2012.....	9
Wykres 3. Kształtowanie się wskaźnika dynamiki składki przypisanej brutto w poszczególnych grupach działu II w okresie 2011 oraz 2012 r.....	10
Wykres 4. Struktura składki przypisanej brutto z ubezpieczeń bezpośrednich działu II w latach 2007-2012.....	11
Wykres 5. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto w mld zł w latach 2007-2012.....	13
Wykres 6. Kształtowanie się wskaźnika szkodowości na udziale własnym w poszczególnych grupach działu II w 2011 oraz 2012 r.....	14
Wykres 7. Koszty działalności ubezpieczeniowej w mld zł w latach 2007-2012.....	15
Wykres 8. Kształtowanie się poziomów kosztów akwizycji w latach 2007-2012	15
Wykres 9. Kształtowanie się poziomów kosztów administracji w latach 2007-2012	16
Wykres 10. Wynik techniczny w mld zł w latach 2007-2012	17
Wykres 11. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu I (w mld zł) w latach 2007 - 2012.....	18
Wykres 12. Wynik techniczny wg grup ubezpieczeń działu II (w mld zł) w latach 2011 - 2012	18
Wykres 13. Wynik finansowy netto w mld zł w latach 2007-2012	19
Wykres 14. Suma bilansowa w mld zł w latach 2007-2012	20
Wykres 15. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu I na koniec lat 2007-2012	21
Wykres 16. Struktura lokat z pozycji B bilansu działu II na koniec lat 2007-2012.....	22
Wykres 17. Struktura rezerw techniczno – ubezpieczeniowych brutto działu I na koniec lat 2007-2012	24
Wykres 18. Struktura rezerw techniczno – ubezpieczeniowych brutto działu I na koniec lat 2007-2012	24
Wykres 19. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia marginesu wypłacalności środkami własnymi na koniec lat 2007-2012	26
Wykres 20. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia kapitału gwarancyjnego środkami własnymi na koniec lat 2007-2012	26
Wykres 21. Kształtowanie się wskaźnika pokrycia rezerw aktywami na koniec lat 2007-2012	27
Wykres 22. Stopień realizacji planu finansowego w zakresie składki przypisanej brutto w latach 2008 - 2012.....	28
Wykres 23. Stopień realizacji planu finansowego w zakresie wyniku finansowego netto w latach 2008 - 2012.....	29
Wykres 24. Stopień realizacji planu finansowego w zakresie sumy bilansowej w latach 2008 - 2012 ..	29

URZĄD KOMISJI NADZORU FINANSOWEGO
Plac Powstańców Warszawy 1
00-950 Warszawa

tel. (+48 22) 262-50-00
fax (+48 22) 262-51-11 (95)
e-mail: knf@knf.gov.pl

www.knf.gov.pl